

MAGYAR LAJOK

+ 3 Lei

Taxa postală plătită
aprobării Dir. Gen.

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak
MAGYARIA Disztér 1-2. BUD

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 204 (1350) szám * Csütörtök, 1936 szeptember 10

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Nagy hivatalos fogadtatásban részesítették a bucurestibe érkezett jugoszláv miniszter- elnököt

Szerdán délben hosszas tárgyalás folyt Stojadinovici és Tatarescu között

Bucuresti. Saját tud. Kedd este fél tíz óra-
kor Jimbolianán román területre lépett Stoiadi-
novici Milán jugoszláv miniszterelnök és kül-
ügyminiszter. Nagyikindától Jimboliaig autó-
motorral utazott. A jimboliai állomáson a román
külgügyminiszterium részéről Creteanu miniszte-
ri tanácsos, Tatarescu miniszterelnök nevében
pedig Sibiceanu miniszterelnökségi kabinet igaz-
gató üdvözölte. Jelen volt Kassidolac Dragomir
bucuresti jugoszláv követ és más előkelőségek.
A jugoszláv külügyminiszter rövid nyilatkozatot
adott az egyik bucuresti lap munkatársának.

Nagyon örvendek — mondotta — hogy
szövetséges és baráti ország földjére léphetek,
ahol hiszem, hogy ugyanaz a szeretet van meg
a jugoszláv nép iránt, amellyel az én honfitár-
saim a román nemzet iránt viseltetnek. Annak
ellenére, hogy én is újságíró vagyok, sajnos, le-
hetetlen többet mondanom ez alkalommal. Ha-

nem majd kétnapos bucuresti tartózkodásom
alatt módomban lesz részletes nyilatkozatot tenni

A vonat este 10 órakor hagyta el Jimbolia
állomást és szerdán reggel háromnegyed tízkor
érkezett a Bucuresti melletti Mogosoaia állomá-
sra, amelyet nemrég rendeztek be magas külföl-
di vendégek fogadására. Itt a kormány összes
Bucurestiben tartózkodó tagjai megjelentek
Stojadinovici fogadására Tatarescu miniszterel-
nökkel és Antonescu külügyminiszterrel az élükön,
valamint megjelentek a diplomáciai testü-
let tagjai is.

Stojadinovici a Pallas Athéne szállóba
szállt meg. Program szerint 11 órakor megko-
szoruzta az ismeretlen katona sírját, majd Cot-
rocenibe ment, ahol koszorút helyeztet el Sándor
szerb király szobra előtt. Ezután a minisz-
terelnöksége hajtatott, ahol Tatarescu miniszter-
elnökkel volt igen hosszura nyuló tárgyalás.

A spanyol nemzeti csapatok San-Sebastian első házsorainál

A baszkok kegyelmet kérnek maguknak. — Madrid
ellen megkezdődik az általános támadás

Hendayeből jelentik: A spanyol nemzeti
csapatok a keddi nap folyamán San Sebastian
első házsoráig nyomultak előre. A városban
már nagyon kevés az élelmiszer és a védő kor-
mánycsapatok egyes csoportjai között nagy el-
lentétek vannak. A védők egyik csoportja azt
közölte az ostromló nemzeti csapatokkal, hogy
a város kiürítése előtt nem robbantják fel az
épületeket és nem gyújtják fel a várost, a tú-
szokat sem gyilkolják meg, ha a nemzeti csa-
patok megígérik, hogy kegyelmet adnak a vá-
rost védő kormánycsapatoknak, különösen a
köztük harcoló baszk nemzetieknek.

A nemzeti csapatok egyéb sikerei.

Malaga közelében Varola tábornok csapa-
tai győzelmet arattak a vörös hadsereg csapa-
tai fölött. A la-corunai rádió azt jelenti, hogy
a nemzeti csapatok lelőtték a kormánycsapa-
tok bombavető repülőgépét. A tehuani rádió meg-
arról ad hírt, hogy a nemzeti csapatok repülő-
gépei röpecdulákat dobtak le Madrid fölött,
amelyeken azt közlik a lakossággal, hogy rö-
videsen általános támadást intéznek Madrid el-
len. Azért fölszólítják a várost, adja meg ma-
gát, mert az ellenállás ugyanis hiábavaló. A se-
villai rádió heves harcokról ad jelentést Ovideó
és Huesca környékén. A kormánycsapatokat
több helyen visszazoritották. Jague ezredes,
aki a Madrid felé előnyomuló hadsereg egyik
szárnyát vezeti, Talovera és Avila felől jövet
egyesült egy másik hadoszloppal és már csak
néhány kilométerre van Toledótól.

Barcelonából jelentik: A spanyol vörös-
kormány közlése szerint a vöröscsapatok meg-
támadták Huescát és sok foglyot ejtettek. Mal-
lorca szigetéről mintegy négyezer vörös harcos
elindult. Valenciában partra szállottak, onnan
tovább indultak a különféle arcvonalak felé.

*Újabb jelentések szerint ezt a négy-
ezer embert a nemzeti csapatok elfog-
ták.*

Velük együtt hat gépfegyvert, igen sok műszaki
anyagot és löszert zsákmányoltak. Nagymennyi-
ségű mérges gázt is találtak hadifelszereléseik
között.

A nemzeti csapatok elfoglalták Seria Mo-
rianot és a vörös csapatokat menekülésre kény-
szerítették. Százötven halott és sebesült maradt
az összeütközés helyén.

**A sevillai rádió a vörös csapatok
Mallorca-szigeti kudarcáról.**

Burgosból jelentik: A sevillai rádió jelen-
tése szerint a katalán hadsereg csapatai elhagy-
ták Mallorca szigetét, mert céltalannak látták
a további küzdelmet. Terrnel déli részén is
megfutottak a kormánycsapatok a nemzeti csa-
patok elől. Barcelonában nagymennyiségű
gyógyszert és kötözőanyagot kértek, mert sok
a sebesültjük és betegük. A cordovai Alcazar
ellen intézett támadásokat visszaverték a nem-
zeti csapatok. Fuentarrabiában a kormánycsa-
patok kivonulásuk előtt több bombát helyez-
tek el. Ezek robbanása több súlyos sebesülést
okozott.

A keresztény nemzelek összefogása

Irta: dr Léber János

Hivatalosan szeptember 2-án ünnepelték
meg az európai országok legtöbbször rész-
vételével Budavára visszafoglalásának 250-ik
évfordulóját. Mindazok a nemzetek, akik
annakidején résztvettek a felszabadító har-
cokban, elküldötték követeiket az ünnepsé-
gekre. Közös volt az öröm, közös a lelkesé-
dés, akár csak 250 évvel ezelőtt, amikor az
egész Európa heteken keresztül ünnepelt,
hálaadó istentiszteleteket tartott, hogy végre
sikerült megtörni a félelmetes török hadak
erejét s a kereszténység megszabadulhatott
a legveszedelmesebb ellenség közellétének
lidércnyomásától. Mert Budavárának vissza-
foglalása ezt jelentette akkor.

Van azonban ennek a napnak egy má-
sik, ma különösen időszerű, fontos és éppen
ezért nagyon is megszívlelendő jelentősége,
vagy inkább tanulsága is. A krisztusi világ-
nézet, kultura és civilizáció most is ugyan-
gy szemben áll egy vele minden tekintet-
ben ellentétesen és ellenségesen érző és gon-
dolkozó, politikai és tényleges katonai hata-
lommal rendelkező eszmeáramlattal: a bol-
sevizmussal, mint annak idején a kereszt-
énység ellen indult szultánok diplomáciai
és fegyveres hatalmával. A harc kiterjedése,
célja, heve és intenzitása ma sem kisebb,
ma sem másabb, mint volt akkor.

Amikor a török félhold első ízben jelent
meg Európa kapujában, a keresztény népek
egyete me éppen úgy szét volt hasogatva,
meg volt osztva, egymás ellen volt uszítva,
akár csak most. A különbség csak annyi,
hogy akkor nem faji, nem nemzeti és nem
szociális különbözőségek tudatossá vált el-
lentétei, hanem dinasztikus szempontok, az
uralkodó családok nagyravágyása és sok-
szor önző és káros magánérdeke állította
szembe egymással a népeket, — sokszor egy-
egy fajközösségen, népcsaládon belül is. „A
keresztény középkori öntudatának az az
ereje — írja Csóka Lajos egyik tanulmányá-
ban, — amely a nemzeteket, egyéni sajátos-
ságaik elismerése mellett, oly ideális egy-
ségbe foglalta, hogy nemcsak egvéni és nem-
zeti fejlődésüknek volt képes erkölcsi irányt
szabni, hanem számos esetben a külpoliti-
kai problémák békés megoldását is lehetővé
tette, — aláhanyatlott és helyébe külön ér-
dekekért folyó, kiméltelen, általános érvé-
nyű erkölcsi korlátokat nem ismerő harc
lépett.”

Kifejezőbb szavakat a mai állapot jel-
lemzésére se tudnánk találni. De enyhébbé-
ket sem! Feltartóztathatatlan miazma-ten-
gerként árad a lelki, erkölcsi és politikai
bolsevizmus métélye. Spanyolországban az
egekig csapnak az istengyűlölet lángjai s e
lángok tüzeiben az ártatlanok tizezrei pusztu-
lnak el kimondhatatlan kínok között.
Franciaország és Csehszlovákia ereszei alatt
szintén gyujtogatók járnak és csak alkalm-
mas pillanatra várnak, hogy lángokba borít-
sák a polgári kulturának és civilizációnak
ezt a két hajlékát is. De a többi ország ka-
puja előtt is ott áll az ellenség. Látja, tudja,
érzi ezt mindenki, hogy szinte kikerülhetet-
len, halálos veszedelem fenyegeti az embe-
riség keresztény kulturáját s e kultura buká-
sán keresztül földi létét, anyagi boldogulását is.
És mégse, most se, az utolsó órák mondható
óráiban se tudnak egymásra találni, egy-
máshoz békülni Európa keresztény népei,
hogy nem egymást, nem az Egyházat, hanem
közös erővel magukat, a maguk pusztuló életét,
a maguk nagyinak magasztalt, áldásosnak is-
mert kulturáját és civilizációját megmentésük.

Akárcsak 1526-ban és 1683-ban. A török

sereg akkor is csak azért tudta legyőzni legnagyobb ellenfelét, a magyarságot, illetőleg csak azért tudott Bécs faláig jutni, mert a keresztény fejedelmek egyenetlenkedései, egymás elleni harcai számára ezt lehetővé tették. A bolsevizmus most szintén csak azért tud megállni, sőt tért is nyerni, mert nem tud vele szemben kialakulni egységes front.

A XVII. század harmadik évtizedében azonban, XI. Ince pápa személyében akadt egy gondviselészerű férfiú, aki fel tudta gyujtani a keresztény közösségi érzés hűvös szikráját, s hoszu, nehéz, okos diplomáciai munkával nagy áldozatok árán, türelemmel tudta foglalni Európa keresztény népeinek jelentős részét. Budavárának visszafoglalásánál együtt, egymás oldala mellett harcoltak a bajorok, osztrákok, svábok, szászok, svédek, (protestánsok), angolok (protestánsok), olaszok, spanyolok, lengyelek és magyarok. Olyan népek is táborba álltak, akik addig a töröknek csak a nevét hallották és akiknek sem politikai létét, sem vallási kulturáját nem veszélyeztette a félhold terjeszkedése — csak azért, mert az egyetemes kereszténység ügye és üdve mindenél fontosabb volt előttük.

Ennek a gyönyörű összefogásnak meg is lett az eredménye. Néhány rövid hónap alatt nem csak, hogy megtörték a győzhetetlennek hitt török hadak erejét, hanem hamarosan ki is verték összes belső európai szállásából.

Kézenfekvő a tanulság: a bolsevizmussal szemben is csak akkor tud Európa eredményesen megküzdeni, ha félretesz minden egyéni sértődöttséget, leráz magáról minden önös érdekéből és az egyetemes keresztény hit pótolhatatlan értékének, társadalom- és állampolitikai erejének felismerésében, védelmére kel kétezer esztendő hagyományának, kipróbált és jónak talált kulturájának.

Amit XI. Ince pápa 1676-tól 1684-ig végbevitt, az a legcsodálatraméltóbb teljesítmény annak szemében, aki annak a kornak vallási, politikai és gazdasági viszonyait ismeri. Más nem is tudta volna sem akkor, sem máskor ezt a munkát ilyen eredményesen elvégezni. A pápaságnak korlátlan és kétségszélbe nem vonható egyetemessége, az egész kulturvilágra kiterjedő tekintélye, pénzzel és szuronnyal fel nem mérhető hatalma volt szükséges, — XI. Ince egyéni kiválósága mellett — ahhoz, hogy Európa keresztény népközössége három évszázad óta titkon vagy nyíltan óhajtott célját elérje. Nagyon helyesen látott és ítélte Kara Musztafa akkor, amikor — a velencei követ 1682-ben kelt értesítése szerint — „egyedül a pápában látta a török birodalom veszedelmét.”

Hasonló a helyzet most is. A bolsevista életszemléletnek, felforgató politikai és társadalmi törekvéseinek nem a fasizmus, nem a nacionalizmus a legnagyobb, legigazibb ellenfele és egyben a leghatásosabb ellenszere, hanem az élő, dolgozó és ható kereszténység. Ez ellen fordul mindenütt, mindig

a legsátánibb dühvel és a legvadabb terrorral. Viszont a másik oldalról megint csak az egyetemes kereszténység az a keret, amelyen belül találkozhatnak az ellentétes erők és a római pápa személye az a tekintély, aki össze tudná gyűjteni a nagy cél érdekében és a legszentebb ügy védelmében a tisztalátású, jóakaratu keresztény nemzeteket.

Rómában meg is van erre a készség. Egymás után jelennek meg a Vatikán hivatalos lapjában, az „Osservatore Romano”-ban felhívások a világ keresztény népeire, hogy fogjanak össze végre a bolsevista pusztítások ellen politikai, társadalmi védekezésben, de hogy ha kell, — a harcban is! Eppen a napokban jelent meg az a hír, mely szerint a pápai udvar legnagyobb politikai funkcionáriusa, maga Pacelli államtitkár keresi fel az antibolsevista erőfeszítéseket, hogy valamilyen formában, a nagyobb és

biztosabb siker érdekében, együttműködést teremtsen közöttük.

Korunk kereszténységének és ezen kereszténység valódiságának, tisztaságának és erejének próbaköve lesz ez az újabb pápai mentési kísérlet. A történelem dicsőséges szavakkal emlékezik meg I. Lipótról, Sobieski János lengyel királyról, Miksa bajor választófejedelemről, Lotharingiai Károlyról, a többi fejedelemtől és vezérről, akik 250 évvel ezelőtt meghallgatták és megfogadták XI. Ince kérést, figyelmeztető szavát és egymás mellé állva, megszabadtították országukat, népüket, Európa egyetemes kereszténységét akkori legnagyobb ellenségétől: a töröktől. Vajjon egy későbbi kor történetírója el fogja-e tudni mondani, meg fogja-e tudni írni ugyanezeket az elismerő, sőt dicsőséges szavakat a mi évtizedünk hasonló kérdés elé állított, tiszta szemmel tragikusabb mélységekbe tekintő államvezetőiről?

Vasárnap este befejeződik a budapesti Őszi Vásár

A felutazásra csak szeptember 13-ig érvényesek a vásár utazási kedvezményei;

Ember nem látta tömegekben özönlötték el a külföldiek, vidékiek és a budapesti közönség az első hét nap során a budapesti városligeti Iparcsarnokban elhelyezkedő Őszi Vásárt és Rádiókiállítást. Különösen a magyar butorok ezer fajtája, a szebbnél-szebb iparművészeti munkák, a konyha és fürdőszoba berendezések tetszettek a közönségnek, amely nagyarányú rendeléseket adott fel. Szenzációs sikere van a vásár forgószinpadának, a divatrevüvel és

egyéb bemutatókkal, a legsűrűbben mégis a közönség talán a rádiókiállítás hatalmas csarnokában tolong, ahol ahány kiállító, annyi technikai újítás fogadja a látogatót. Kiemelkedik ezek sorában a budapesti rádió társaság üvágpalotába burkolt minta-stúdiója, amely színpadméretű dobogóján reggeltől estig folynak az előadások és ahol a közönség a távolhaladás gyönyöreiről is kap fogalmat.

Különösen a háziasszonyok körében keltett igen nagy feltűnést a vásárnak az az ötlete, hogy a kiállítási étteremben naponta más és más nemzet híres ételeiből összeállított étrendet szolgálnak ki, mely mellé a közönség mindenkor megkapja az egyes ételek pontos receptjét.

Eddig már közel tízezer külföldi érkezett a vásár látogatására. A vidékről közel 25 ezer látogatót tartanak nyilván. Azzal számolnak, hogy ez a két szám még lényegesen emelkedni fog, mivel a vásár vízummentes határátlépésre is jogosító, a magyar vasutakon és hajóvonalakon 50 százalékos jegykedvezményt biztosító utazási igazolvánnyal még e hét vasárnapjáig, vagyis szeptember 13-ig lehet kedvezményesen Budapestre utazni. A visszautazásra a kedvezmény szeptember 20-ig marad érvényben. Az utazási igazolványokat városunkban az Európa utazási iroda kirendeltsége, a Dácia menetjegyjroda, Bulv. Reg. Ferdinand 9 és a Wagons Lits iroda fiókja árusítják.

Ismét kapható:

TÓTH TIHAMÉR

Legújabb műve:

I. rész:

Hiszem az örök életet

II. rész:

A keresztény házasság

A két sorozat egykötetben jelent meg 424 oldalon. Ara 240 lei és portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál

Fedor a viharban

Írta: Nagy Miklós

Amikor Ivanovics Fedor meghallotta, hogy Juzovkából bizottság fog kiszállani a templom felülvizsgálása végett, titokban kilopta a kelyhet és az ikonosztázion Mária-képét. Nem szólt senkinek, éjszaka egyedül lopódzott be az ablakon át. A szent tárgyakat aztán elrejtette a csűrbe, a széna mögé. Kis kamra-félt rendezett nekik. A szénát rudakkal föltámasztotta, deszkákat mennyezett följük. Inkább itt maradjanak, minthogy ezek az istentelenek eikólyavetyéljék. Micsoda rettenetes világ ez! A pópát is beidéztek négy napja Juzovkába. Az volt a vétkes, hogy a városi munkából hazajött sihedereket keményen megpirongatta, mert megzavarták a húsvét ünnepét. Ugy hírlik, hogy ezek jelentették föl, amikor a városba visszamentek dolgozni vagy csavarogni.

A Mária-képet az egyik gerenda szögére akasztotta, a kehelynek mélyedést faragott. A kép rájárában ereklyék vannak, köröskörül pedig tiszta aranypénzek, amiket még nagybátyja, a tengerész ajándékozott Móriának. Török, bulgár aranyak ezek. Majd ha a pópát hazaengedik, elviszi hozzá.

Réggel megérkezett a bizottság két teherautóval. Az egyikben katonák ültek. A vezető a templomkulcsokat követelte. A tömeg gyülekezett, az asszonyok sírtak. A kulcsokért senki se

akart menni. Hol a templomgazda? Az Taganrogba ment a fiához. Előrendelték a pápa fiatal feleségét. Holtsápadtam hozta a kulcsokat. Férje felől kérdezősködött, de a vezető nem tudott róla semmit. Neki más a dolga. A falvakból kell összegyűjteni a fölösleges kegyzsereket, amik a Kerületi Tanács rendelete folytán a közösség értékei lettek.

Beléptek a templomba. Fedorban derűsen mosolygott valami. A legszentebbeket nem kapják meg, zsványok! A vezető az írnofélével dühösen jött ki. Kezében egy papirlapot rázogatót.

— Itt egy aranykehelynek és egy értékes képnek kell lenni. Hová tettétek?

Egy öreg ember megszólalt:

— Ki merne a szent dolgokhoz nyúlni, kedvesem?!

— Itt van a leltár, gazemberek! Ne okoskodjatok, mert megkeserültek!

A tömegeből sokan óvatosan tüneznél kezdtek. A többi értetlenül nézett egymásra. Fedor a vezető paprikavörös arcát szemlélgette. Nilatin sógor széles vállai mögött. A vezető négy katonával ment vissza a templomba. Kihallatszott, amint össze-vissza dobálták mindent.

— Dögöljete meg, kutyák! — morogta Nikitin hajuszába. Fedor óvatosan meghúzta ködmönét.

Nemsokára homlokukat törülgetve jöttek elő. A vezető kihirdette:

— Két nap múlva erre jövünk vissza. Ha

holnapután reggelig elő nem kerül a két dolog, baja lesz a falunak, meg a pópátoknak. Két katonát hagyok itt, hogy átkutasson mindent.

A pápa házában jegyzőkönyvet vettek föl az esetről, aztán elszárguldtak. Fedor szótlannul mendegélt hazafelé. Eltűnt a jókedve. Oda se figyelt Nikitin szitkozódásaira és találgatásaira. Nem jól folytatódik ez a dolog. Dehát kiadhatja-e azt a szent kelyhet, ami Krisztus Urunké? Jó volna most valami okos tanács.

A katonák egész nap futkostak, kémlelődttek. Fedor este kivitte katonaládáját a csűrbe. A kelyhet és a képet beletette. Gödröt ásott a nagy juhar alatt és oda rejtette. Gyephantta! eltakarta a friss földet. Aztán lemosakodott a kútnál. Bement és fölvette ünnepi ruháját.

— Bemegyek Juzovkába — fordult feleségéhez — hozok sőt, mert ki tudja, mi lesz még. Ha kérdezősködnek, mondd, hogy sóért mentem.

Az asszony rábólintott. Sohase szólt férje dolgába. Jól is teszi, ha sőt hoz, mert a faluban nem lehet kapni. Fedor éjfélkor indult. Jékor ottakart lenni, mert ki tudja, mikor beszélhet Ilyics pópával? Ha ugyan hozzá engedik?

Töprengve ment az országúton. Így van az, ha parasztlember kezd valamihez. Sosincs annak jó vége. Azt hitte, hogy jó dolgot cselekszik. Amikor a kelyhet a templomban az inge újjába rejtette, melegség áradt szét rajta, mánta maga Isten nézné nagy örömmel. De ha most ezek a zsványok a papot megölik? Sza-

Három hadihajó lázadása Lisszabon előtt

Gyorsan elfojtották a lázadást. —
Ostromállapot Portugáliában

Lisszabonból jelentik: Három Lisszabon előtt horgonyzó portugál csatahajó legénysége fellázadt. A parti őrség azonnal működésbe lépett és tűz alá vette a hajókat, mire a lázadók hamarosan megadták magukat. A hajókra esett lövedékek tüzeitől hat lázadó meghalt és kilenc megsebesült. A lázadókat letartóztatták és haditörvényszék elé állították. Lisszabonban elrendelték a riadó-készültséget és az összes katonacsapatokat készenlétebe helyezték. A város és környékének fontosabb pontjait katonaság szállotta meg. Portugáliában egyébként teljes a rend és a nyugalom.

Huszonhárom ország tanácskozást kezdett Londonban a spanyolországi ügyekben való semlegességről

Aggodalmat kelti Portugália elmaradása

Londonból jelentik: Szerdán délelőtt az angol külügyi hivatalban huszonhárom ország képviselője gyűlt össze, hogy Morisson angol külügyi államtitkár elnökletével a spanyol polgárháborúval kapcsolatosan a semlegesség kérdéséről tanácskozzék. Az értekezlet elsősorban áttekintette a semlegesség biztosítására adott eddigi nyilatkozatokat és intézkedéseket. Aztán tárgyalja a magánrésztől való hadianyagszállítások, toborzások és pénzügytérsek kérdését is, valamint a semlegességi nyilatkozatok megszegésének határozott eseteit.

A londoni lapok azt hangoztatják, hogy Portugália távolmaradása meghiúsítja ennek a bizottságnak a működését. A Daily Telegraph szerint Londonban nagy aggodalmat kelt az, hogy a portugál kormány még nem határozott afelett, részt vegyen-e a semlegességi értekezleten.

Franciaországban ismét megkezdődtek a sztrájkok és az üzemek megszállásai. Párizsból jelentik: Clermoud-Ferrandban az ottani Michelin gyár munkásai, az egyik társukra kiszabott büntetés miatt megszállották a gyárat. Körülbelül hétezer munkás szüntette be egyszerre a munkát. A délutáni órákban a prefektúra épületét is elfoglalták a munkások és heves utcai harcok keletkeztek a rendfenntartásért küzdő közegekkel. Párizsi jelentés szerint Amiensben kétezeröttszáz konfekciós munkás szüntette be a munkát.

bad-e emberéletet tönkretenni. A pápa meg olyan fiatal, hogy a gyermeke lehetne. Három éve került hozzájuk, egyenesen a kispap-iskolából. Ejnye, ejnye!

Hajnalfelé egy falusi emberrel találkozott, aki az árokszálon nagy batyun pihent. Amikor Fedor odaért, hozzácsatlakozott. Fedor kivett a kezéből egy nagy tejeskannát, hogy segítsen neki. A hátibatyuban hagymafüzerek voltak. Minden második nap víz be valamit a városba. A város végén titokban leadja egy zsidó. Igy kell éldegélni a mai nehéz időben.

Fedort nem érdekelte a beszéd. Tele volt a maga bajával. Óvatosan ráért az ügyükre. A templomukat akarták tegnap kirabolni valami központi tanács parancsára. De valaki elrejtette a kelyhet, meg a Mária-képet. Most ez a rablóbanda dühöng, fenyegetőzik a pápa meg a falu ellen.

— Hát ha a pápa dugta el. Nem jó az ilyesmi bebeszólni.

Fedor már nagyon türelmetlen volt:

— Dehogya a pápa dugta el! Hiszen már akkor a börtönben volt.

A batyus ember vállat vont:

— Nem sokat kérdeznék ezek. Azt ütök, akit érnek. Jobb tőlük távol maradni, amíg a mérgeük elpárolog vagy szétveti őket.

Fedor elhallgatott. Ez az ember nem ért az ilyesmire. Csak legalább abban segítené meg, hogy Ilyics pópához jusson. Elmondotta, hogy neki okvetlen beszélni kell a pappal a börtön-

ben. Hogy lehetne ezt megcsinálni?

A batyus ember ránézett Fedor nyugtalan arcára:

— Most már értem a dolgot. Hm, hm! Nagyon kell vele beszélni. Hát ha még nem viték el Juzovkából, akkor talán lehet vele beszélni. Mert itt csak összegyűjtik az embereket. Taganrogban ítélkeznek fölöttük. Találjon ki valami okot, miért akar beszélni a pópával. Mutassa meg, hogy semmi fegyver vagy ilyesféle nincs nála. Míg ezt mutogatja, egypár rubel legyen a markában. Igy talán menni fog a dolog.

Sikerült. Bejutott jókor a börtönbe. Négy pap volt a szobába zárva, éppen kásalevest reggeliztek. Amikor az örrel beléptek, a négy pap fölállott Fedor zavartan gyűrögte a kucsmáját. Ilyen még nem történt meg a világon, hogy papok fölálljanak két ilyen haszontalan ember előtt. Az ör otthagya Fedort. Siessen a mondókájával, mert hamarosan visszajön. Fedor az almatlanságtól, gyöttrődéstől inkább dadogott, mint beszélt. Megkérdezte, szabad-e őszintén beszélnie a többiek előtt. Ilyics pópa rámutatott a három öregre:

— Ha bennem bízol, még inkább bizhatol e jó öreg atyáinkban.

Fedor előadta a dolgot zavarosan, kapkodva.

— Mit tegyek most, atyuskám? Jól tettem-e? Mond meg nekem.

A három öreg a közös fál felől ránézett

ciaországot a Németországgal való kibékülésre biztatták. Rydz Smigly ebben közvetítőnek is ajánlkozott volna.

Ezekkel a kétféle irányu híresztelésekkel szemben foglal állást a lengyel félhivatalos sajtó. Hangsúlyozta, hogy a párizsi tárgyalások csak a francia-lengyel eddigi katonai kapcsolatok megújítására vonatkoztak s hogy semmi szó nem volt se a lengyel-orosz, se a lengyel-cseh viszonyról. Ezekben Lengyelország főntartja a maga önálló külpolitikai vonalvezetését.

Földcsuszamlás Előindíában. Bombayból jelentik: Az előindiai Garhwal tartományban borzalmas erejű földcsuszamlás történt, amely hét községet teljesen elpusztított. A halottak számát eddig még nem lehetett pontosan megállapítani, a mentési munkálatok folynak.

Fedorra. Ilyics lassan válaszolt:

— Jót akartál tenni, Fedor. Jól tetted. Majd csak ránk tekint a jó Isten.

A három öreg bólogatott. Fedor könnyezni kezdett. Ilyics félhalkan megkérdezte:

— Hogy van a feleségem, meg a kis Natasa?

— Jól vannak. Biznak benne, hogy kiszabadulsz.

Az ör már jött vissza. A négy pap felállott és így maradt, míg ők kiléptek. Fedor egyenesen indult ki a városból. A szíve még nehezebb, a feje zavarosabb lett. Leült a város szélén pihenni. Hiszen meg se kérdezte, hogy vissza tegye-e a kelyhet, meg a képet. Miért is jött akkor ide?! Félhangon vitatkozott magával.

Egy ledöntött keresztéhez érkezett. A pléh-Krisztus oda volt támasztva a kőcsomokhoz. Fedor letérdelt vele szemben, de inkább gondolkozott, mint imádkozott. Amikor fölállott, valamivel nyugodtabb lett. Eh, majd elintézi ő most már az ügyet. Késő este érkezett meg. Körülnézett az istállóban, tett-vett az udvaron, hogy rendben legyen minden, amíg visszaérkezik. Aztán lepihent.

Jókor reggel megint az ünneplőbe öltözött. Fölment a templomdombra és nézegette az országutat. Jó reggel volt már, amikor messze megpillantott egy gyorsan közeledő autót a nagy porban. Mikor az autó a falu szélére érkezett, Fedor a templom felé fordult. Három-

BAYER

ASPIRIN

Nem lehet felosztani a székely közbirtokossági vagytonokat

— Dr Pál Gábor képviselő a vagytonok felosztására irányuló mozgalomról —

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Az Országos Magyar Párt ciucmegyei szervezete elnökségéhez jelentés érkezett, hogy a megye északi részében giurgiui községekben, sőt Gheorgheni városban is, mozgalom indult a közbirtokossági vagytonok felosztására. Ezt a mozgalmat természetesen az ezen a vidéken a nyomoruság, munkanélküliség és a nagy fűrészfűrészek munkássága által kitermelt baloldali törekvések támogatják. Azok hangoztatják a felosztás szükségességét, akiknek a vagytonokhoz alig van közük, csupán eszközök olyan egyének, társaságok és üzleti érdekek szolgálatában, akik a felosztáson keresni akarnak és akiknek nem fáj, hogy évszázados székely vagytonok pusztulnak el és juthat koldusbotra sok család. Időszerű tehát, ha dr Pál Gábor orsz. képviselő nyilatkozata alapján rámutatunk a közbirtokossági vagytonok felosztásának nehézségeire és a lehetetlenséggel határos keresztülvitelére.

— A közbirtokossági vagytonok felosztása — mondotta dr Pál Gábor — törvény szerint csak természetben eszközölhető. A vagyton felosztását bíróság mondhatja ki megfelelően elkészített beadvány és hosszú időt igénybevevő bírói tárgyalások alapján. Már maga a felosztás engedélyezésére irányuló eljárás milliós költségekbe kerül. Ez a költség akkor is megmarad, ha a bíróság bármely okból a kérést elutasítaná és minden esetben a közbirtokosságot terhelné. Ha a bíróság a felosztást ki is mondaná, következnie a felosztási terv elkészítése. Aki hallott tagosítási és arányosítási eljárásokkal felmerült kiadásokról, tudja, hogy ez is milliós összegekbe kerül azon kívül, hogy természetben a felosztás keresztülvitele egy a lehetetlenséggel. Cibed és Porumbacul Mic odorheui községekben a felosztást keresztül erőszakolták. Az a helyzet állott elő, hogy volt közbirtokossági tag, aki 42 m. hosszú és 80 cm. széles, legtöbb esetben vízmosásos, kopár hegyoldalból kiszakított, teljesen hasznavehetetlen „pántlikát” kapott az addig közös gazdálkodásban tartott és arányjoga alapján jelentékeny értékű jövedelmet hozó birtokos vagytonból. Aztán a felosztás engedélyezése esetében megindulna a vetélkedés, marakodás tülekedés a jobb területek után. A szegényebbet elnyomná a gazdagabb, akinek megfelelő befolyása van és következnie az ennek nyomá-

szor mélyen meghajolt és keresztet vetett magára. Aztán a cinteremből az utcára lépett. Az autóból a vezető ugrott le:

— Mire vársz itt?
— Reátok várok. En Ivánovics Fedor vagyok, Isten méltatlan szolgálja. A kelyhet és a képet én rejtettem el. Ezt akartam nektek megmondani.

A vezető körülnézett:
— No és hol vannak?
— Azt én nem mondom meg neked, kedvesem, mert úgy éreztem, hogy a jó Isten így parancsolta ezt meg nekem.

— Ne tréfálg velem, te vén gazember! — kiáltott rá a vezető.

— Nincs nekem kedvem a tréfához — válaszolta sápadt arccal Fedor.

— Bitang kulakja! Nem adod ki a lopott jószágot, te tolvaj?!

Fedor elöntötte a keserűség. Hangja keményebb lett.

— Nem adom ki addig...

— Meddig?! — ordított a vezető.

— Amíg a szent Oroszország újra föl nem támad.

A vezető Fedorhoz ugrott. Öklével arcába vágott. Fedor a templomjártat kölöpcsőjének esett. Katonák ugráltak le és megkötözték.

Fedor elkínzott, fáradt fejében zúgni kezdett az elinduló autó bűgása, mint egy szörnyű, érthetetlen vihar közeledő moraja

ban járó békétlenség, egyenetlenség, bosszúállás, — ismerve székely fajtánkat, — ha kell a verekedés, gyilkosság, börtön, egyszóval olyan nemtelen versengés indulna meg, mely pusztulását ásná meg a székely népnek. Azonban még ezzel sem volna megoldva a kérdés. Következnie a telekkönyvi átalakítás, a kataszter kiigazítása, új földkönyvek szerkesztése, adó-kataszter átdolgozása, amiket szintén a közbirtokosságoknak kellene megfizetniük ismét csak milliós költségekkel.

— Ezenkívül a vagyton felosztásával együtt jár az általános leszegényedésre való alkalomnyújtás. Sok birtokos akár kényszerítő körülmények, akár könnyelműség és szenvedélyek miatt áruba bocsátaná kicsiny birtokát, amelyet aligha községi lakos társai vehetnének meg éppen az általános leszegényedés miatt és így a birtok idegen kézre kerülhetne, ami ismét egyet jelent azzal, hogy a székelység maga lenne idegen másfélezer esztendősi földjén. A mai közbirtokossági vezetőknek és tagoknak tudniuk kell, hogy nagy történelmi felelősség nyugszik a vállaikon. A székely ősök évszázadokon át megtartották, gyarapították a közös vagytont és azt utódról-utódrára gondos lelkiismeretességgel átadták az unokáknak. Nem érzik-e a súlyát ennek a nagy felelősségnek azok, akiknek fejében a közös vagytonok felosztásának gondolata megfordult? Az utódok jogos és átkos megvetése, szemrehányása fűződne a vagyton elherdálásához, mely a székely nép elorsvasztására vezetne.

— Nem túlozk tehát, amikor azt mondom, a milliós milliós emésztene fel a felosztási munkálatok. Lehetetlen meg nem látni azt a szörnyű veszélyt, melyet magában rejt a felosztás nyomában járó sötét kilátástalanság, pusztulás: amikor arra kerülne sor, hogy felosztásra kerüljön ténylegesen a közvagyton, nem lenne mit felosztani, felemészttette a sok költség. Faj, nemzet és család ellen való véték tehát meggondolatlan felelőtlen módon ősi vagytonok pusztulását, megsemmisülését előmozdítani és ezekkel tápot adni az amúgyis véka alá nem rejtett, mesterséges úton való népi orvasztási törekvéseknek.

Ez a hat könyv a lélek hat könyve.

1. Balla Borisz: **A lélek útjai** (utijegyzetek, tanulmányok) 75 lei.

*

2. Tanquerey—Czumbel: **Aszketika és misztika** 250 lei.

*

3. Mauriac: **A Frontenac misztérium** (Possonyi László dr fordítása) 75 lei.

*

4. Plus: **Isten bennünk** füzve 145 lei.

*

5. Gertrud le Fort: **A Ghettóból jött pápa** (Iijas Antal fordítása) 100 lei

*

6. Francis Trochu: **Az ars-i plébános.** 175 lei.

Kapható: könyvosztályunkban.

A kiadóhivatal üzenetei

Veres Gy. Andriai. Köszönettel igazoljuk 1937 január 15-ig szóló b. előfizetésének vételét.

Az év legszebb és legpompásabb könyve

MIROK JELUSICH

CAESAR

(Regényes életrajz.)

Ára 175 lei és 15 lei portó

Kapható könyvosztályunknál

Batány a Váci-utcában

Békebeli történet, de a javából.

Kedves bohémajátunk, Déri Gyuszi többesztendői huzavona után mégis csak bevonult önkéntesnek. Allamköltségese. Kötelező kaszarnyai kvártélyal. Csak ez utóbbi körülmény bántotta. Az önköltségesek kiinn mulatozhattak, élhették világukat, míg neki az őrmester úr fegyelmező szigorúságát kellett eltűrnie. Hatalmas legény volt, kissé már pocakos, orra nyergén három dioptriás cvikkerrel.

Kövérsege és szemének gyöngesége volt a reménye. Dr Blum ezredorvosnak állandóan panaszkodott:

— Szívelzsírosodásom van és nem látok. Tessék engem szuperarbitrurungra küldeni — mire dr Blum éneklő hangon a következő sztereotip választ adta:

— Nézze, Déri, maga nem akar szolgálni. En pedig megmutatom magának, hogy igenis fog szolgálni.

Abban az időben báró Edelsheim Gyulay Lipót tábornok, mint Landeskommandirender tartotta rémületben a katonaságot, tartózkodó respektusban a polgárságot. Déri tudta, hogy a marcona főparancsnok kerek öszülő fejével, zsarnoki buldogarcával minden vasárnap délen megjelenik adjutánsának kíséretében a Váci-utca-korzón és mint a huszonegyes kártyajátéknak vakmerő mestere, aki kellő pillanatban tüznyelvra is bevágott, huzárd ötletet forgatott elméjében.

A rákövetkező vasárnap elment a korzóra. És a nagyhatalmu tábornoknak, amint elébe ért, nekiment, úgy hogy lelökte a járdáról. Egy féltetes férifang hördült végig a Váci-utcán:

— Egyéves önkéntes, megállni, idejőnni!

A kövér önkéntes előrehajolva, szemével gyorsan pislálkoltva a vastag cvikker mögült, a hang irányába botorkált bizonytalanul. Majd megállt. Ráillesztette pocakját a tábornok úr hasára. Most újra felharsant a trombitahang:

— Hát vak maga?
Az önkéntes egyre hunyorítva kereste az arcát az ismeretlennek, aki őt ily hatalmasan megállította, majd feszes vigyázz-állásba helyezkedett.

— Jelentem alassan, őrmester úr, alig látok.

— Őrmester?! — kacagott fel a tábornok és hadsegédéhez fordult. — Hallotta? Őrmester! Sok vakot láttam életemben, de ilyenre nem emlékszem. És az ilyesmik szolgál... Hallja, maga szégyenfoltja a hadseregnek, miért nem jelentkezik szuperarbitrálásra?

— Jelentem alassan, nem jelentkezem szuperarbitrálásra, mert biztosan kiszuperálnak és én boldog vagyok, hogy katona lehetek...

— Szép, szép, de ilyesemből, mint amilyen maga, nem kér az armádia — beszélt most már szelidebb hangon az öreg katona és humoros szeretettel kezdte szemlélni a furcsa kövér fiút. Hat ide hallgasson! En vagyok a Landeskommandirender, Edelsheim Gyulay báró... (Dérit, mintha villámcsapás érte volna!) Maga most rögtön visszamegy a kaszarnyába, átadja parancsmat az iskolakommandánsnak és az ezredorvosnak, hogy holnap reggel kilenc orakor Laga-val együtt jelentkezzenek rapporton nálam a budai kancelláriában.

Másnap elsőnek az iskolaparancsnok és az orvos került a tábornok elé. Nagy lárna hallatszott ki onnét. Egyezzerre kinyílt az ajtó:

— Egyéves önkéntes Déri — hozza a parancsot az adjutáns — amint belép a terembe, rögtön a kegyelmes úr elé áll és jelentkezik...

Az egyéves önkéntes ur pedig dr Blum elé lépett:

— Jelentem legalázatosabban excellenciádnak... — de tovább nem jutott.

Edelsheim Gyulay megvetően nézett végig az orvoson és az iskolaparancsnokon és csak ennyit mondott:

— Nona!

Mikor aztán a Várból lefelé haladtak, dr Blum így szólt az önkénteshez:

— Kedves Déri ur, minek csinál ilyen bajokat nekem? Nézze, maga nem akar szolgálni. Rendben van. De miért nem mondta ezt meg nekem

Gergely István,

Tisztújító közgyűlést tartott Turdán a Magyar Párt ottani megyei és városi tagozata

A magyar nemzetiségű munkásság is képviseltette magát. Laár Ferenc és Szabó Béni országgyűlési képviselők beszéltek a pártközpont nevében

(Turdai. Saját tud.) Az Országos Magyar Párt itteni megyei és városi tagozatai vasárnap nagy érdeklődés között tartották meg együttes tisztújító nagygyűlésüket a turdai magyar Kulturház nagytermében. Zsufolásig megtelt ez a nagyterem. Ugy a város magyar nemzetiségű közönsége, mint a megye minden magyar lakosságú vidéke nagyszámu küldöttségekkel képviseltette magát. Előbb a délelőtti istentiszteletet folytatták le s azután a két tagozat közös elnöke, dr. Gál Miklós képviselő nyitotta meg a közgyűlést. A pártközpont nevében Laár Ferenc és Szabó Béni országgyűlési képviselők jelentek meg, kiket a gyűlés közönsége több ízben lelkesen ünnepelt.

Dr. Gál Miklós a megnyitó beszédben utalt arra, hogy ő, mint országgyűlési képviselő a maga tulajdonképpeni beszámolóját részletesen kifejtette már a megye területén tartott s oly nagy érdeklődéssel kísért körzeti gyűléseken. Ezen a nagygyűlésen tehát magának a párttagozati vezetőségnek kell beszámolnia a két év előtti nagygyűlés óta eltelt időszakról.

Erről szólott *Mogyorósy Zoltán* főtitkár gondos jelentése. A jelentésből különösen kiemelkedett a pártélet egyes fejlődési jelenségeinek a felsorolása. Ilyenek voltak:

a párt ifjúsági csoportjának megszervezése s a legszebb eredményt ígérő működése, úgyszintén az összes párttagok pontos kataszterének összeállítását és a nemzeti alapokra helyezkedett munkásságának a pártba való testületi belépése.

Értékes alkotás volt még a két tagozat érthetőségének, otthonának megszervezése és berendezése is, mely a pártélet örvendős fellendülését eredményezte. A párttagok öntudatos összetartásán kívül dr. Gál Miklós elnök példaadó buzgósága nagy tényező volt a fejlődések és alkotások létrehozatalában. A közgyűlés meleg ünneplésben részesítette az elnököt, mikor a főtitkár beszámoló elhangzott.

Laár Ferenc a templomokért és iskoláért.

A közgyűlés további során Laár Ferenc orsz. képviselő szólalt föl, nagyhatású és sok tanulságú beszédet mondott, melyben főleg a magyar népkisebbség iskolai állapota, a hitvallásos iskolák küzdelmes helyzetét, a névelémszéből és a tanerők nyelvviszágájából előállott sérelmeket és zavarokat ismertette. Azután intette a magyar közönséget az egységbe forrásra, az öntudatos összetartásra. Irányvonalunk — mondotta — első sorban egyházaink és tanintézetünk

áldozatos védelme legyen, melyet a költő oly lélekbe markoló erővel fejez ki: „Ne hagyjátok a templomot, — a templomot s az iskolát.” A szónok aztán intette a közönséget, hogy őrizkedjék az egységbontóktól, mert csak egységes nemzeti társadalom tudja a fennmaradásunkhoz és fejlődésünk

Szabó Béni az iparosok időszerű kérdéseiről

Szabó Béni képviselő meghatóan emlékezett arra, hogy Turdán tanulta ipari mesteriségét, s ehhez a városhoz a gyermekkor kedves emlékei fűztek. Beszéde további részében ismertette az új ipartörvénynek az iparostársadalmat közelről érdeklő intézkedéseit, az új munkakamarai törvényt. Felhívta a magyar iparosok figyelmét a törvénynek és intézményeinek nagy jelentőségére. Igen fontos érdek, hogy a magyar nemzetiségű iparoság eleve jelen e szervezet keretein belül jogainak és létevételeinek biztosíthatása végett.

Az október 4-iki kamarai választásokra külön felhívta a figyelmet azzal, hogy ez alkalommal igyekezzenek a magyar nemzetiségű iparosok létszámához mérten érvényesülni és jogos pozícióit kivívni, mert szakmai érdekeik esetéről-csere csak így tudják kellően megvédelmezni.

Rámutatott arra, hogy a forgalmi adó miatti panaszok okvetlen orvosolandók, mert a vonatkozó törvény szerint forgalmi adót kisiparosnak nem kell fizetnie, s ha ilyenekkel mégis megpróbálják, panasszal kell fordulni a törvényszékhez, mely már több ilyen téves kirovást törölt. Ugyazintén kihangsúlyozta azt is, hogy a kisiparos (kézműiparos) nem kötelezhető könyvvizetésre sem, mert az egyenesadó-törvény 103. paragrafusában kimondja, hogy csak azok kötelesek könyvet vezetni, akik forgalmi adót kötelesek vezetni. Ilyen esetekben is panasszal kell fordulni a törvényszékhez.

Ezután behatóan foglalkozott a Magyar Párt jelentőségével, az összmagyarságra nézve érvényesülő nagy értékével s missziójával, melynek letéteményesei, nehéz küzdelmü elharcosai a parlamentbe küldött magyarpárti képviselők és szenátorok. Ők minden erejük megfeszítésével állják posztjukat. Sulyos a feladatuk, a hivatásuk s minden idegerejüket igénybeveszi, mégis úgy a pártot, mint a képviselőket oly sok alapítalán, igaztalan támadás éri.

Jogos a tárgyilagos, alapos kritika, de fájdalmasan bánít az alaptalan és rosszhiszemű. Alakuljon végre az egész párt egy nagy családdá, mely az érte dolgozó vezetőket bizalmával és lelke melegével segítse és nyilvánítsa meg a pártélettel szemben sokkal kiadósabban és szervezettebben a párttagok áldozatkészége.

— Ha — mondotta Szabó Béni képviselő — minden romániai magyar havonta csak 2 leit (tehát évente 24 leit) áldozna a Magyar Párt részére, ebből évente 36 millió lei gyűlné össze s ebből életünket dúsan felvirágoztató magyar intézményeket, áldásos alkotásokat lehetne létesíteni. Gondolkozunk ezen s szívünkre tett kézzel, vérünk parancsa szerint cselekedjünk, áldozjunk fajunkért!

Nagy hatással mutatott rá arra is, hogy a magyar munkásoknak a Magyar Pártban van a helyük. Szakmai érdekeiket is csak nemzeti társaikkal együtt tudják megvédeni, mert a nemzetközi tábor nem nyújt védelmet a magyar nemzetiségű munkásoknak.

Felszólalások a közönség részéről.

A közönség szűnni nem akaró vastapsal ünnepelte Szabó Bényt, maradandó emlékü, nagyhatású beszédéért.

Báró A cz é l Ede zaul-cámpiai birtokos a mezőség meleg üdvözlését tolmácsolta a tagozatoknak és dr. Gál képviselőnek s egy-nemely gyakorlati lehetőséget tárt föl a kö-

hoz szükséges életerőt, önbizalmat és egymáson segítséget kifejtteni. Megdöbbenő, hogy a kenyérért való küzdelem egyeseket nemzetük és vallásuk elhagyásának a tragikumába is belevisz.

De még az ilyen eltévedt lelkeket is fel kell emelnünk és minden testvérünknek, — akiknek csak tudunk, — kegyeret kell adnunk, elsősorban segítve és támogatva küzdelmes életü fajtestvéreinket.

A szónok még utalt arra, hogy a magyar népkisebbség életlehetőségeire az albailiai határozatok, s a kisebbségi egyezmény rendelkezései törvényes és alkotmányos alapot nyújtanak. A napi politika még nem tudott ez alapok gyakorlati kifejlesztéséig eljutni, de biznunk kell abban, hogy összetartással mégis sikerülni fog eredményeket elérnünk.

A fejtegetéseket a közönség nagy együttérzéssel fogadta.

zós áldozatkészesség kifejlesztésére. A beszédet nagy helyeslésekkel fogadták.

Tompai Lajos gyáros az ifjúsági csoport szépen kifejlesztett sport-életére s a párt új sportklubjára hívta fel a párttagok figyelmét. Szász Domokos gyárimunkás a párt-hoz csatlakozott nemzeti alapú munkásság üdvözlését tolmácsolta s a nemzetközi iránynyal szakított magyar munkásság jogos életérdekeinek segítését, gazdasági és kulturális fejlődésének és célkitűzéseinek támogatását kérte. Egyben elismerését és hálás köszönetét fejezte ki dr. Gál Miklós képviselőnek s a városi tagozat vezetőségének a belépő munkásság iránti megértő baráti kényújtásért és a munkásérdekek testvéri felkarolásáért. Ünnepléses fogadalmmal ígérte a munkásság kitartó parthűségét. Lelekes éljenzést váltott ki a nagyhatású beszéd.

Ezután dr. Gál Miklós elnök meleg köszönetet mondott megjelenésükért és beszédekért a két vendég képviselőnek s a többi felszólalónak és indítványára a közgyűlés a pártközpont vezetőségét és dr. gróf Bethlen György pártelnököt táviratilag üdvözölte. A közgyűlés ezután a tisztújítást vette végbe, melynek eredményéről hírvivatunkban adunk beszámolót.

A közgyűlés után társasbéd volt. Délután a Magyar Párt ifjúsági sportsapatának, az „Uranus”-nak a sportpályán barátságos futballmérkőzése volt a clujai újságírók futballesapatával, nagy nézőközönség előtt. Este a kulturházban zsufolt teremben fénves sikerü műsoros táncestélyt tartottak. A kitünő műsor zajosan ünnepelt szereplői clujai újságírók voltak.

B. E.

Az Országos Magyar Párt targulmuresi intézőbizottságának ülése

Tárgu-Mures. Saját tud. A Magyar Párt városi tagozatának intézőbizottsága népes ülést tartott dr. Sebess Jenő elnök vezetése alatt, melyen az október 15-re kitűzött községi választásokat tárgyalták meg.

Bejelentette dr. Sebess elnök, hogy az elnöki tanács az ifjúsági csoport óhajására megtartani szándékolt belső átszervezést és tisztújítást a községi választások miatt elhalasztotta.

Mészáros Dénes és dr. Bodolla Ferenc a közigazgatási választásokhoz szükséges pénzalap előteremtésére tettek javaslatot. Tamásy György kérte egy esetleges pártközi, u. n. polgári lista eshetőségeinek mérlegelését. Az elnök kijelentette, hogy van tudomása egy ilyen irányzat megindulásáról és kellő megfontolás tárgyává teszi. Dr. Jeney István és mások hozzászólása után Radó Sándor ismertette a Dandea-féle rezsim újabb ténykedéseit s arra a következtetésre jutott, hogy a jelenlegi vezetőség okvetlen kicserélendő. Dr. Lakatos Sándor és dr. Szilágyi Olivér indítványára kimondották, hogy a szellemi munkanélküliek összeírásánál való jelentkezést minden kisebbségi szellemi munkanélkülinek figyelmébe ajánlják.

Patzkó zenekolában beiratások megkezdődtek. ének és zongora tanszakra. Str. Ciogariu No. 15, földszint balra, főpostával szemben.

A világhírű CHARLES BAUDOIN
egyetemi tanár könyvének magyar kiadása.

MOST JELENT MEG!

Az önfegyelmzés művészete

Gyakorlati tanácsokkal és utbatzításokkal segítségére sietünk ezen könyv útján az olvasónak. Minden művelt ember, aki pontos felvilágosítást akar kapni az emberi lélek titkairól, eddig ugyszólván teljesen ismeretlen erőiről — olvassa el ezen, eddig már több világnyelven megjelent művet. Coué Emil, a világhírű pszichológus mellett prof. Baudouin, a lelki gyógyítómóddokkal foglalkozó orvosok legkiválóbb képviselője. **Ára 105 lei és portó.**

Kapható kiadóhivatalunkban.

Riport a spanyol nemzeti eszme élet-halál harcának színteréről

franco erőskezű diktatúrával akarja országát jóllétét visszaállítani

Burgos, szeptember hó. Háromszázötven kilométeres autótúrával a csontjainkban, elkínözva az egész délután zaharai forrósággal perzselő naptól, későn este érkeztünk meg Burgosba. Lámpák csak imitt-amott égtek, az ablakok is sötétek voltak, úgyhogy jóformán semmit sem láttunk, pedig lassan haladtunk a külvárosokon keresztül, hiszen az utcákat mindenütt összedőltek házak romjai, felszagotott kövek borítják s a félméter mély gödrökben, meg a romkupacokon így is Isten csodája volt, hogy baj nélkül átvergődtünk.

Reggel aztán szétnéztünk kicsit. A régi történelmi Burgos bizony romokban hever. Borzasztó látvány fogadott mindenütt a bedől, rommá lőtt házak között egy-két megmaradt szobor, a ledöntött falakon imitt-amott egy félig tönkrement freskó jelzi már itt csak a spanyol művészet burgosi fénykorát. A lábonmaradt házak falain ajtónyi repedések, óriási lyukak tátonganak, s a felfordult utcákon nagy sürgés-forgással dolgoznak a romok eltakarításán a nemzeti hadsereg katonái. Az öreg központi városrészt szenvedett legjobbat, a délebbre fekvő új negyedek azonban szerencsésen megúszták a légitámadások sorozatos rombolásait. Itt ma is minden olyan tiszta, békés, mint a háború előtti időben. Az emberek is valahogy vigabb kedéllyel szemlélik a világot, mint odafönn az óvárosban s bár itt is látni riadt tekintetű parasztokat, piszkosan, rongyokban járó papucsos polgárokat csoportokban gubbasztani a terek padjain, vagy magúosan lézengeni a széles járdákon, ezek azonban nem burgosiak. Vidékről jöttek munkát keresni, de akad igen

sok olyan is, aki csak az új főváros megtekintésére utazott ide távoli provinciákból.

Órákon keresztül, elfogyhatatlan türelemmel ácsorognak ötven-hatvan is ezek a vidékiek a junta palotája előtt várva, hogy megjelenjék Cabanellas tábornok autója, hogy azután igazi délvideki temperamentummal ünnepeljék ezt a kemény katonát.

Először mindig Mola és Cabanellas tábornok neve hangzik fel a tömegből, aztán csak egyetlen név harsog: Franco tábornok neve, akinek markáns latin arca ott van minden kirkatban, minden ház ablakaiban, s a junta fellobogozott épületének homlokzatáról is lenéz az alatta hullámozó népre.

Eddig még egyetlen emberrel sem találkoztam azon a területen, amelyet a nemzeti hadsereg meghódított már, aki ne Franco tábornokban látta volna Spanyolország jövőjét s ennek a szerencsétlen népek szabadítóját. Az egész vezérkar mögötte áll s az ő utasításai szerint cselekszik a két burgosi vezér is. Ő rendelte el a monarchia zászlajának nemzeti logóvá való avatását is és nem igaz, hogy szélsőséges republikánus. Igaz, ma senki sem gondol a monarchia visszaállítására, de az egész hadsereget mélyen áthatja a történelmi tradíciók tisztelete s talán ennek bizonyára az is, hogy a junta pár nappal ezelőtt elrendelte a monarchia emlékeinek tiszteletbentartását. A burgosi kormányban az egyetlen ember a pénzügyminiszter, aki nyíltan a monarchia hívének vallja magát, de ebből merész dolog volna a nemzeti hadsereg politikai céljaira következtetni.

franco tábornok lesz Spanyolország diktátora

Az ellenforradalmat a helyzet kényszerítő szüksége robbantotta ki s az államforma kérdése ma még egészen távoli probléma, amelyről talán senki sem gondolkodik itt Burgosban, hiszen ez a kérdés csak akkor válhatik aktuálissá, ha a nemzeti hadsereg mindenfelé diadalt arat. Egy biztos csak s ezt nem is tagadja senki Burgosban: ha a hadseregnek sikerül meghódítani az országot, katonai diktatúra következik Franco tábornok vezérlete alatt.

Akik közel vannak az ellenforradalom irányítójához, valamennyien azt mondják, hogy

franco a személyes diktatúra híve, maga akarja kezében tartani az ország sorsának ügyeljét és semmiesetre sem szándékozik Pilsudski marsall diktatúrájához hasonló helyzetet teremteni.

Aki távolról is ismeri a spanyol helyzetet, igazat kell adjon Franco tábornoknak, mert ezt az országot csak egy erőskezű centralizáló diktatúra mentheti meg a végső pusztulástól.

A nemzeti diktatúra személyi problémáit

Menetelés a döntő ütközet elé

Délután alig félhárom órára elindultunk vissza Oyarzum felé. Újból végigmegyünk a burgosi utcákon, a rommálott házak között, keresztül a repülőbombák tölcseirein, amelyeket nagy ügyel-bajjal kerülni az autónk, egy egész életre szemünkbe vésődik a pusztulás képe, amely lépjen-nyomon élénkbe táru. Előttünk csapatok menetelnek, nagy esőrómpöléssel ágyúkat vontatnak az öszvérek és ponyvák-kal lelakart trénszekerek hosszú sor: döcög. A katonák énekelnek s látom: a póttartalékosoknak beillő öreg legények mellett ott lépkednek a sorban 17—18 esztendő fiúk is, a hosszú gyalogsági puskák térdükig érnek de arcukon már ott van az a jel, amit nem lehet összetéveszteni semmi mással. Ezek az iskolapadból kikerült gyerekek nem most vonulnak elsősorban az ellenség elé, nem most fogják majd meghallani legelőször a robbanó gránátok hangját, a gépfegyver száraz kepelését, a puskagolyók sziszegő fütylét. Pofacsontjukon megfeszült a bőr, szemükben valami kemény és acélos fény van: ki tudja hányszor feküdtek már egy-egy földhánys mögött, öklükben szorongatva a fegyvert vagy a kézigránát nyelét.

Tegnap huszonhét ágyút vontattak Burgosból Oyarzumba, ma megint megszámoztam az úton vagy nyolc üteget, három közülök könnyű hegyi üteg, a többi nagyobb kaliberű.

négy emberrel kapcsolatban lehetett volna felvetni, ezek közül azonban ma már Calvo Sotelo, a monarchista vezér halott. Primo de Rivera fia, aki az elég tekintélyes fasiszta szervezet, az úgynevezett fallanx vezére, minden fenntartás nélkül csatlakozott Franco tábornokhoz, Mola generális pedig szintén háttérbe vonult. Beszélnek nekem itt Burgosban, hogy mikor a két front győzelmes vezérei legelőször találkoztak egymással, Mola tábornok nyomban elismerte Franco elsőbbségét. Ez nem is csoda, hiszen az északi hadsereg fővezére politikával sohasem foglalkozott s a nemzeti ellenforradalomnak csak hadászati tudományát bocsátotta rendelkezésére. Franco tábornok, viszont politikailag is képzett, nagy látókörű ember. A fasiszmus mintájára akarja átszervezni Spanyolország egész szociális rendszerét s azt mondják a vezérkari tiszték, hogy ami Primo de Riverának nem sikerült, azt Franco egész bizonyosan keresztül tudja vinni, mert ma már a polgárság és parasztság szeme kinyílt s nem lehet többé a nemzetköziség frázisaival és a kivénült marxista ideológiával becsapni, hiszen a polgárháború óta látja: hová vezetnek ezek a jelszavak.

franco radikális földreformot akar

A arisztokráciáról nem valami hízelgően vélekednek Burgosban s azt mondják, aki csak tehette a régi feudális urak közül, a polgárháború első perciben külföldre szökött s most vagy Hendayéből vagy Párizsból szemléli a nemzeti eszme élet-halálharcát. Valószínű, hogy ezen a téren nagy eltolódás következik a spanyol társadalomban s az arisztokráciát szerencsétlen magatartása teljesen kiszoríthatja az ország vezetéséből, bár igaz, ez nem lesz túlnagy veszteség a nemzetnek.

A spanyol parasztságot a földreform égető problémája állította Franco tábornok mellé, aki ezt a nagy kérdést kíméletlenül és radikálisan akarja majd megoldani. Mindenki tudja, hogy pár esztendővel ezelőtt ő biztatta fáradságát a gyöngye akaratú Gil Robles a földreform végrehajtására s ő volt azoknak a tábornokoknak a vezére is, akik már akkor követelték a diktatúra kikiáltását.

Most Gil Robles is itt van Burgosban. Megjelenése nagy szenzációt keltett s nem valami szívesen fogadták, hiszen Franco tábornok jóformán az egész vezérkar ellenére hivatta vissza. A személye iránt megnyilvánuló bizalmatlanság azonban rövidesen megenyhült. Most Quiépo de Llano tábornok, a volt barcelonai hadtestparancsnok mellett dolgozik a katolikus párt egykori vezére s a nemzeti ellenforradalom programjainak legfőbb irányítója.

Aktuális orvosi könyv, mely mindenkit érdekel!

Mindenki réme az elhízás, amely nemcsak kellemetlen, de sokféle betegség előidézője. A helytelen, laikusok által ajánlott fogvokurák csak egészségét veszélyeztetik. A legújabb orvosi tudomány alapján írta dr. Lukács Pál szakorvos.

Az elhízás és a soványító gyógyeljárások

című könyvét. Ára 90 lei és portó.

Kivonat a gazdag tartalomjegyzékből: A normális emberi test. — A belső szekréció. — Az anyag- és energiaforgalom. — Az elhízás létrejötte. — Az elhízás külső formái. — Az elhízás okozta belső elváltozások. — A szív és a az idegrendszer. — Az elhízás különleges tüveesemények. — Tüdő. — Emésztőszervek. — Púsai. — Miért hizunk? Miért fogyunk? — Az elhízás megelőzése. — Az elhízás gyógykezelése. — Táplálkozás. — A fogyás módjai. — A diéta fogyásérti módszerek. — Ivókurák. — Fogyasztás izommunka által. — Vizgyógyászati eljárások, stb., stb.

Kapható az ERDELYI LAPOK KÖNYVOSZTALYABAN Oradeán, Strada Regale Carol II. No. 5.

Hogy Burgost elhagytuk, valamivel jobb lett az út s szinte negyedóránként értük utól az erőltetett menetben vonuló csapatokat, gépfegyveres osztagokat, municions szekereket. Az alkonyi homály a szántóföldek között is felrémlt egy-egy lassan előretökölő vonal: ott is katonák igyekeznek a dűlőutakon előre.

Ejtfél után érkeztünk meg Enderlazába, a jobboldali Spanyolország határvárosába. Innen kezdve már állandó ágyúdörgés, távoli gépfegyverropogás közben folytattuk útunkat s a láthatár szélén hol itt, hol ott pillantottunk meg egy-egy felvillanó fényt, hogy nyomában mindjárt halljuk is a tompa dörrénezt. Dolgoznak már azon a tájon a hajnali roham előkészítésén. Ejszakára Birationban maradtunk, mert istenkísértés lett volna továbbmenni a Bidasszoa mellett kanyargó országúton. A golyók nem igen tisztelik a spanyol-francia határt, s azt mondják, késő este súlyos sebbel hoztak be a városba egy parasztot, akit a mezőn munka közben talált el valami eltévelyedett géppuskagolyó.

Szobám nyitott ablakából sokáig néztem még a sűrűn felvillanó ágyútüzek fényeit s hallgattam a tompa dörréneket, a sűrűn ropogó puskaszót, meg a gépfegyverek kepelését.

Azt hiszem, Irunban meg vannak számolva a front uralmának percei. v. f.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés felügyelői halye

Cădea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hétoldalon: Egész évre 200, félre 100, negyedre 50, egy hónapra 20. Magyarországon: Egész évre 30 P, félre 15 P, negyedre 10 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postafutárképzési csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
Cluj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.
Csekk válaszlevegőre magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Széles, esős, hideg idő várható.

Az angol király Budapesten és Bécsben. Budapestről jelentik: VIII. Edward angol király nyolc kocsiából álló különvonatán kedden reggel nyolc óra husz perckor érkezett a budapesti Keleti-pályaudvarra. A magyar kormány nevében **Bárczy István** magyar miniszterelnökségi államtitkár fogadta. A pályaudvaron megjelent **Knox** budapesti angol követ is a követség tagjaival és a török követség főtisztviselője is. A király négy pincére reggelire kávé, friss süteményt és barackpálinkát szolgáltat fel. Az angol király szárnysegéde társaságában leszállt a vonatról és a pályaudvar királyi várótermében negyedóránál beszélgetett a megjelent előkelőségekkel. Kilenc óra husz perckor utazott tovább Bécs felé. Az osztrák fővárosban **Schuschnigg** kancellár és **Schmidt** Guido külügyi államtitkár fogadta az angol királyt, aki valószínűleg három napot fog ott tölteni.

A holland trónörökös eljegyzése. Hágából jelentik: Julianna holland trónörökös és Lippe-Biesterfeld Bernard herceg eljegyzését kedden közzétették a nyilvánosságra. A herceg huszonöt éves és az utolsó lippei uralkodó herceg fivere.

Sulyos beteg Ferenc Szalvátor főherceg. Ischlből jelentik, hogy Ferenc Szalvátor főherceg súlyosan megbetegedett és az orvosok aggodnak életéért. Ferenc Szalvátor főherceg az ischli császár-villában lakik és csak nemrégiben ünnepelte hetvenedik születésnapját.

Goga németbarát nyilatkozata a német hivatalos lapban. București. Saját tud. Goga Octavian nagy németbarát nyilatkozatát, amely nemrég jelent meg a Curentulban, a Nemzeti Keresztény párt elnökének Berlinben való viaszterése után csaknem egész terjedelmében közölte a Volkischer Beobachter. A Curentul most megállapítja, hogy a német hivatalos a Goga nyilatkozatának épp azt a részét hagyta ki, amely a magyar revizionizmusa vonatkozik s amely részben Goga kijelentette, hogy a Románia és Németország közötti viszony normalizálásához az első lépés csak területi integritásunk elismerése lehet. A Curentul hozzáteszi, hogy ez lett volna a legfontosabb rész a német közvélemény számára, amelynek mellőzése jogossá teszi a kétséget aziránt, hogy Németországgal megegyezés legyen létesíthető. Az Universal is foglalkozik a kérdéssel, s megállapítja, hogy ez az eset egy bizonyítékkal több Németország revizionista állásfoglalására.

A cluj egyetem hirdetőmánya a beiratásokról. Cluj. Saját tud. Az I. Ferdinánd Tudományegyetem rektorátusa tudomására hozza az érdekelteknek, hogy az egyetemi beiratkozások október 1-én kezdődnek és 31-ig tartanak. A vizsgáztatók időpontjait a különböző dékánatusok határozzák meg. Az első évre jelentkező diákokat orvosi vizsgálatnak vetik alá október 1-től 14-ig. A jelentkezők kötelesek kérvényt benyújtani az illető dékánatusokhoz, amelyben a felvételi vizsgára jelentkeznek, amelyhez csatolni kell a beiratáshoz szükséges okiratokat. A felvételi vizsgákat október 15. és 25. között tartják meg és azután október 25-től 31-ig lehet beiratkozni. A beiratkozási és vizsgadíjak nem változtak. Az egyetemi bentlakások díja 1400 lei. Az egyetemi hallgatók az Avram Iancu intézetben, a női főiskolások a Calea Motiloron lévő bentlakásban kaphatnak kosztot és lakást. A kisebbségi egyetemi hallgatók a római katolikus Szent József-intézetben, a református és unitárius egyetemi bentlakásokban is kaphatnak kitért ellátást. Azok az egyetemi hallgatók, akik anyagi támasz nélkül, hazai segítség nélkül kénytelenek folytatni tanulmányukat, a beiratkozás után az egyetem rektori hivatalához nyújtsák be kérésüket támogatásért. Részletes információt nyújt az egyetem rektorátusa.

A tg.-mureși önkéntes tűzoltóság 90 éves jubileuma. Targu-Mureș. Saját tud. A város polgárságának osztatlan érdeklődése mellett ünnepelte meg az Önkéntes Tűzoltó Egyesület hatvanéves fennállásának jubileumát. Az ünnepségek már szombaton este megkezdődtek, amikor is díszőrséget tartottak a lakóházban, majd az iparosok dalkara szerenádát tisztelegte meg Kovács Elek tűzoltó-főparancsnokot, aki 51 éve teljesít önkéntes tűzoltói szolgálatot s 23 éve főparancsnoka az önkéntes tűzoltóknak. Vasárnap délelőtt a városháza dísztermében díszközgyűlést tartottak az összes egyházak közegazgatási hatóságok, ipartestületek, stb. részvételével. A díszközgyűlésen képviseltette magát a cerei-marai tűzoltó egyesület Rajka Imrével, míg Papp József a rezhini, Nagy Károly az aiudi, Nemes Rezső a siehetul-marmatieli, Madaras István és Gáspár Balázs a gheorgheni testvér tűzoltó egyesületeket képviselték. Dr. Szilágyi Olivér segédtiszt ismertette Kovács Elek főparancsnok ünnepi megnyitója után az egyesület hatvanéves történetét. Az üdvözlő beszédek következtek, amelyek után Kovács Elek főparancsnok a 20 évnél régebbi idő óta szolgáló 47 önkéntes tűzoltónak díszoklevelet nyújtott át. Közöttük dr. Schmidt Béla főorvosnak, a Magyar Népegészségügyi Szemle szerkesztőjének is. A díszközgyűlést közébéd fejezte be.

Kiadták az aradi színházat. Arad. Saját tud. Szerdán délelőtt döntött Arad város vezetősége az aradi színház bérbeadásának ügyében. Összesen hét pályázat érkezett: 1. A román újságírószervezet aradi tagozata. 2. Caba Victor román tanár. 3. Ferenczy Gyula dr. színházigazgató. 4. Szabadkay József színházigazgató. 5. Kozma Hugó színész. 6. Horváth László színházigazgató és 7. Szendrey Mihály színházigazgató. Az aradi magyar színészek olyan értelmű kérvényt intéztek a város vezetőségéhez, hogy a színházat lehetőleg aradi bérlőnek adja, aki gondoskodni fog az ő elhelyezéséről is. Hosszas vita után végül úgy döntöttek, hogy a színházat hat hónapra az aradi Román Újságírók Szindikátusának és hat hónapra Kozma Hugó színésznek adja. A két bérlő arányosan megosztja a hat hónapos időtartamot a fő és mellékszezonra.

* Nehéz székülésben szenvedők, akiknek gyakori fejfájás, mellnyomás, szívdobogás, gyomor-működési zavarok és különösen fájdalmas végbélhajok — mint aranyér, repedés, előesés, polipus, sipoly, szűkület — teszik az életet nehezzé, igyanak reggel és este negyed pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet. Az orvosok ajánlják.

Iparos nagygyűlés Satu-Maren. Saját tud. Satu-Mare, Maramures és Salaj megyék iparosainak nagygyűlést tartott Satu-Maren az Iparos Otthon dísztermében, hogy az ipartestületek megszüntetése által előállított új helyzetet megvitassák és további magatartásuk felett döntsék. Amikor a satumarei iparosok kongresszusára hívták meg az északi megyék iparosait, úgy látszott, hogy a Kisiparosok Szindikátusához csatlakoznak, amelynek Samuila szenátor a vezetője. Az újabb események azonban arra késztették a kongresszust, hogy a csatlakozást továbbra is megfontolják tárgyává tegye. A kongresszuson az elnöki emelvényen helyet foglaltak: Samuila szenátor, Kondor Gedeon, a satumarei Iparos Otthon elnöke, dr. Fischer József ügyvéd, a satumarei ipartestület volt ügyésze, Kocsis László volt ipartestületi elnök, Szakáll Ferenc horbályiparos, Major András és Könyv Károly Tg.-Muresről. Dr. Fischer József megnyitója után Samuila szenátor emelkedett szóra s hosszú beszédben vázolta az általa vezetett s különösen az önkormányzatban nagy erőt képviselő Kisipari Szövetséget s annak eredményeit. A beszédet megvárul is tolmácsolták, amire Kondor Gedeon, a satumarei Iparos Otthon elnöke állott föl s kifejtette, hogy az iparos társadalom érzi, hogy összefogó szerv nélkül nem maradhat, de kétféle lehetőség van: vagy csatlakoznak a cluji szindikátushoz, vagy kimondják a Kisiparos szövetségbe való beolvadást. A kérdés nagyfajosságú, ezért tanácsolja az érdemleges döntést halasszák el. Ez meg is történt és Kocsis László javaslatára előkészítő bizottságot küldöttek ki, amelynek tagjai: Kocsis László, Kondor Gedeon, Gyüre Lajos, Port István, Szakáll Ferenc, Tatár Miklós, Papp Endre, Szepsy János, Nyisztor József, Bódi Endre, Erdey István, Terge László, Buus József, dr. Fischer József, dr. Teveli József. Ezzel a gyűlés véget ért.

Olvassátok és terjesszétek a Magyar Lapok-at!

Láthatatlan csillagokat fedeztek fel. Londonból jelentik: Dr. C. W. Hetzler, a csikágói Yerkes csillagvizsgáló igazgatója, rendkívül értékes lemezek segítségével készült fényképfelvételekkel eddig ismeretlen égitest-osztályt fedezett fel. Fényük, belső hőmérsékletük lehűlése után annyira elhomályosodott, hogy távcső vagy közönséges fényképezőlemezek segítségével sem láthatók. Megállapította, hogy ezek a „láthatatlan csillagok”, amelyek belső hőmérséklete legfeljebb ezer fok Celsiusra becsülhető, nagyon közel vannak a földhöz. Hetzler rendszeres égboltfényképezéssel igyekszik megállapítani, hány ilyen láthatatlan csillag kering a föld térszélességében.

A turdai Magyar Párt új vezetősége. A turdai Magyar Párt vasárnapi tisztújító közgyűlésén, amelyről lapunk más helyen számoltunk be, a következő tisztikart választották meg egyhangú közfelkiáltással. A megye és városi tagozat tisztelbeli elnökének dr. **Betegh Miklós** és dr. **Vertán** Endre ügyvédet, elnökévé ismételtlen dr. **Gál** Miklós képviselőt választották. A megyei tagozat alelnökei lettek: Gróf Bethlen Mária, Bartha Lajos esperes, Boros Mihály, Farkas István, Gál Domokos, Boró Jósika Gábor, dr. Tamás István, Vásárhelyi István, Rass Károly ny. paptanár. Ügyész: dr. Amirás Aladár. Főtiszt: dr. Gogoman Gábor. Pénztáros: dr. Borbély Béla. Turda városi tagozat tisztikara így alakult: alelnökök: dr. Bogdán Jenő ügyvéd, dr. Kimpel Antal birtokos, Farkas Miklós, az iparosok elnöke, Tutsek Ferenc, a kereskedők egyesületének elnöke. Főtiszt: dr. Amirás Aladár. Jegyző: Tanka Károly. Pénztáros: dr. Borbély Béla. Ellenőrök: Lőfi Gyula, Velits György. Gazda: Székely János. Ezenkívül megválasztották mindkét tagozat intézőbizottságának tagjait.

A szél a cseplőgéphe sodort egy kis fiut. Säcueni. Saját tud. Öv. Enyedi Sandorné itteni lakos Sándor nevű 12 éves fia a közeli Cădea községben a Bráta testvérek cseplőgépénél dolgozott, mint napszámos. Lóherét cseplőtek s a kis fiu a dob mellett állva, adogatta a termést az etető keze alá. Egyszer csak nagy szélvihar keletkezett, amely belesodorta a dobba a szerencsétlen kis fiut. Az etető azonnal utána kapott és sikerült is a dobból kiszabadítani a gyermeket, de már akkor a fél lábát többi leszakította a gép. A szerencsétlenség a korai délutáni órákban történt s a halálosan sérült csak az esti tíz óra vonattal tudták Oradeára szállítani, addig teljesen orvosi segítség nélkül volt. Közben úgy elvért, hogy a kórházban már nem tudtak segíteni rajta s a gyerek azon éjjel meghalt. Hozzáállították s nagy részvét mellett temették el. Erdemes megemlíteni, hogy öv. Enyedi fiának már két fia járt ilyen szerencsétlenül, az egyik kuthasott, a másik pedig, mint vasúti kőműves szenvedett halálos sérülést.

Cseh kísérleti léggömb szállt le Satu-Mare határában. Satu-Mare. Saját tud. Satu-Mare határában, Dara község közelében hatalmas piros léggömb tűnt fel a kéklő égbolton. A léggömb nagyot pukkanva eszkezdni kezdett s a Holt-Somos medrében ért földet. A mezőn dolgozó földművesek értesítették a darai csendőrséget, amely a léggömböt felbontotta s abban cseh-magyar nyelvű irást talált, amelyben a kassai legkutató intézet arra kéri a megtalálót, hogy a leszállás pontos idejének a megjelölésével a műszereket juttassa el az intézethez. Kassáról a léggömböt azért bocsátották utnak, hogy a Prága—Kassa—Satumare—Cluj repülővonal légköri viszonyait tanulmányozzák. A léggömböt diplomáciai uton küldik vissza Kassára.

India — a potyautasok eldorádója. Londonból jelentik: Az indiai vasutakon, a vasútagazgatóság megállapítása szerint, évenként átlag 2 és félmillió potyautas utazik, ezek évenként többmillió font kárt okoznak. A kormány törvényjavaslatot terjeszt a törvényhozás elé a vasúti csalásbüntetésének megszigorításáról.

Kutyagatásból is meg lehet élni. A belga fővárosban él egy ember, aki kitűnően megéli — az ugatásból. A furcsa keresetet a rossz kutyagatás tette lehetővé. Ezek annyira elszaporodtak, hogy a hatóság végül is erőyes lépésre szánta el magát és közhírré tette, hogy aki potyázó kutyagatásosok nyomára veti, azt a titkos kutyagatásra kivetendő adó tíz százalékával jutalmazza. Ez a jutalom sok embert kecsegtetett, de csak egy akadt köztük, aki rájött, hogyan lehet ezen az alapon iparagat teremteni. A találatos ember házról-házra jár, egyik lakásajtótól a másikig és — ugat. Szoracskéjére jó kutyagatás van. Ha csaholó választ kap, akkor feljegyzi a címet és a rendőrségen utána néz, hogy vajon bejelentett kutyagatás-e a lakásban. Ha nem, beadja a feljelentést és megkapja a százalékot.

Leégett pótkávégyár. Valea lui Mihaion hét-
tíz éjjel teljesen leégett az 1887-ben alapított
Beck pótkávégyár. Reggelre a gépek, az áru- és
az anyagkészlet, valamint a teljes felszerelés a
lángok martaléka lett. A kár négyszáz ezer lei. A
gyár nem volt biztosítva. A gyárban két napja
szünetelt a munka, tehát a tüzet valószínűleg
rövidzárlat okozta.

**Olasz gimnázium és kereskedelmi iskola nyit-
tak Budapesten.** Budapestről jelentik: Szeptem-
ber 10-én Budapesten, az Andrássy-ut 122. számú
épületben, ahol tavaly már működött az olasz
királyi óvoda és elemi iskola, az idei tanévben
megkezdte működését az olasz hatosztályú gimna-
zium és a hatosztályú kereskedelmi iskola. Az
új olasz iskola teljesen egyenrangú a hasonló
magyar iskolákkal s az itt nyert képesítést úgy
az olasz főiskolák, mint a magyar főiskolák el-
fogadják. Annak ellenére, hogy a tanítási nyelv
olasz, a tantervet úgy állapították meg, hogy a
magyar történelem, irodalom és földrajz tekinté-
tében a magyar iskolák anyagát tanítják. Eddig
olyan nagy számban jelentkeztek az új iskolába,
hogy valószínűleg még egy épületet kell bérelnie
az iskolának, mert az Andrássy-uti 122. számú
villa kicsinynek bizonyul. Németországnak már
több mint tíz éve van külön gimnáziuma Pesten,
ahol Németországból küldött tanárok tanítják a
német állampolgárok gyermekeit.

JORGA OLASZORSZÁGBAN. Bucuresti-
ből jelentik: Jorga professzor családjával
együtt Olaszországba utazott. Jorga egy hónapig
tartózkodik Olaszországban, ahol történelmi ku-
tatásokat fog végezni.

A villám megölt egy asszonyt s egy kislányt.
Satu-Mare. Saját tud. Az ardui járásban levő
Sandra közég felett nagy viharfelhők gyűltek
vasárnap. Engel Mihály gazda a vihar kitörése
után elindult a mezőre, mert nyugtalan volt a
felesége miatt, aki még a reggeli órák óta ott
dolgozott. A gazda, hogy tízeves kislánya a ház-
ban ne maradjon egyedül, Felber János nevű
szomszédjához vitte át. Csak Felbernél találta
őthön, aki nagyon megörvendett a gyermek
társaságának, mert egyedül ő is félt a borzalmas
erővel tomboló viharban. Alig távozott Engel,
a villám becsapott a Felberék házába s halálra
sújtotta a negyvenéves Felber Jánosné és a kis
Engel Etelkát. A falusiak sejtették, hogy halálos
szerencsétlenséget okozott a villámcsapás, mert
az égő házból senkit se láttak kijönni. Behatol-
tak a konyhába, ahol megtalálták a két megsze-
nekedett holttestet.

**Csik Ferenc mellszobrát leleplezték Ka-
posváron.** Budapestről jelentik: Kedden délután
tízezer néző jelenlétében leleplezték
le Csik Ferenc olimpiai világbajnok mell-
szobrát, amely Lányi Dezső szobrászmű-
vész mesteri alkotása. Csik Ferenc Kaposvá-
ron született és az ünnepség keretében a
polgármester üdvözlő beszéde után elültette
az olimpiai tölgyfacsemétét szülővárosában.

**A borbélykongresszuson az önbortváló ké-
szülékek és a borotvapengék megadóztatását kö-
vetelték.** Satu-Mare. Saját tud. A borbély és fod-
rászparosok kétnapos országos kongresszust
tartottak Satu-Maren, amelyre tizenhat város
negyven képviselőt küldött ki. A kongresszus tár-
gyalásai az Iparos Otthon tanácsstermében folytak
le s azon a szakmai sérelmeket vitatták meg. A
kongresszus elnöke Balázs Antal clujli fod-
rászmestert választották meg, akinek megnyitója
után Szakáll Ferenc, az előkészítő bizottság el-
nöke üdvözölte a megjelenteket, köztük dr. Be-
nea István polgármestert, aki anyagilag is tá-
mogatta a kongresszus előkészítését. Köszöntötte
Samuila szenátort, aki hatalmas beszédben vála-
szolt Szakáll Ferenc szavaira s közben az általa
vezetett Kisipari Szövetség célkitűzéseit fejte-
gette. Balázs elnök felbeszélte a szenátor be-
szédét, mert, mint mondotta, a kongresszus nem
azért van, hogy programbeszédet hallgassanak,
hanem azért, hogy a tárgysorozatot tárgyalják.
Samuila szenátor erre megsértődve viszalépett
a kongresszus védnökségétől és elszakart távozn.
de a kongresszus kívánságára Balázs Antal el-
nök bocsánatot kért tőle és a gyűlést tovább
folytatták. Tréger Lajos (Baia-Mare), az új ipar-
törvényt ismertette. Kimondták, hogy a tör-
vénynek azt az intézkedését, hogy a mester-
ter özvegye csak mesterkönyvvel rendelkező üz-
letvezető irányítása mellett tarthatja fent az üz-
letet, sérelmeinek találják azért, mert mester-
könyvet eddig senkinek sem adtak ki. Kérik a
munkaügyi minisztert a rendelkezés felfüggesz-
tésére. Elhatározták, hogy a tanonclétszám kor-
látozását olyan módon hajtják végre, hogy min-
den három segéd után egy tanuló alkalmaznak.
Az árszabályoknál tiltakoztak a tisztességtelen
verseny ellen s kérték a kormánytól az
árak hirdetésének befiltását. Az önbortváló ké-
szülékek ellen úgy kívánnak védekezni, hogy
memorandumban kérik a hadfelszerelési minisz-
tert, hogy az önbortváló készülékekre 100. a
pengékre 20 lei illetéket vessen ki. A rasol bo-
rotváltók porra különként száz lei külön illeté-
ket kérnek. Elhatározták, hogy szindikátusi köz-
pontot létesítenek Bucurestiben s a legközelebbi
kongresszust is ott tartják meg.

**A Bocskai legyőzte a CAO-Crisana vegyes
csapatát.** Debrecenből jelentik: A Bocskai ked-
den 4000 néző előtt játszotta le revansmérkőzését
az oradeai CAO-Crisana vegyescsapatával, ame-
lyet 5:4 (1:4) arányban győzött le. A román
együttes már 4:1-re vezetett Bodola (3) és Kovács
gólyaival, a második féldő közepén azonban,
amikor a sérült Sarkadi Zuckermann váltotta
fel, a Bocskai egymásután lötte a gólokat és
sikerült a győzelmet is megszerezni a vendég-
csapattal szemben. A CAO-Crisana a következő
összeállítással játszott: Czinczér — Szabó, Sar-
kadi, (Zuckermann) — Pintea, Klein, Spielmann
— Geező, Kovács, Pfeiffer, Bodola, Haláti.

Sándor Imre:

KAT. IFJUSÁGI IMAKÖNYV

II. kiadása.

Középiskolások számára egyedüli
imakönyv egész Erdély területén,
440 oldal, szép egész vászonkötés-
ben, arany nyomással. Ara 60 lei.

Kapható könyvosztályunkban.

Minden választópolgár szerezzék meg az
„Uj közigazgatási törvény” magyar fordítá-
sát, amely a közigazgatási és pénzügyi jog
teljes átszervezése mellett tartalmazza az
országsgazdálkodás elrendelt községi választásokra
vonatkozó összes szabályokat is. A könyvet
a fordító: Dr. Kiss Endre ügyvéd (Satu-Mare,
Piata Bratianu 3) 60 lei beküldése után
nyomban bérmentve küldi.

**Egy részeg tisztviselő „abesszin bombával”
kiégette egy cukorkaárus szemét.** Satu-Mare. Sa-
ját tud. Az „abesszin bomba” elnevezés alatt for-
galomba hozott játékbombák már rengeteg szer-
encsétlenséget okoztak. Nemrégiben egy papírke-
reskedésben robbant fel vagy száz darab, egy
uriaszony pedig a hátához vágott bomba robbanás-
ától megijedve, ajultán összeesett s hosz-
szu ideig nyomta az ágyát. A hatóságok egy
időben betiltották a játékbombák árusítását, de
most ismét árulják. Pollák Mór cukorkaárus-
nak a Római-kertben Dumbroveau Artemie la-
zuri adótiszt megparancsolta, hogy szerezzen
neki abesszin bombákat. A fiú a megrendelés-
sel rövidesen visszajött, de az illuminált tisztvi-
selő a bombákat a fiú arcába dobta. A bombák
felrobbantak és kiégették a fiú egyik szemét,
azonkívül az arcát is súlyosan megsebeztek. A
tisztviselőt a szolgálatos rendőr előállította a
római-kerti őrszobában, amit a tisztviselő barátai
megrohantak, a rendőroket összeverték és tár-
sukat kiszabadították. A kivonult rendőrkülönit-
mény húsz embert a központi rendőrségre kísért,
ahonnan jegyzőkönyvvezetés után szabadon bocsá-
tották őket, de az eljárás a verekedők ellen to-
vább folyik.

* **A has gyakori teltsége,** a rekesz erősebb
feltelődése, májtájéki fájdalmak, emésztési ne-
hézségek, gyomorbelihurut és sárgaság a termé-
szetes „Ferenc József” keserűvíz használata által
megszüntethetők és az agy, a szem, tüdő vagy
szív felé irányuló vértelődések ellensúlyozha-
tók. Nagynevű orvosok igazolják, hogy a **Ferenc
József** vízzel — kiváltképp a ülő életmód követ-
keztében jelentkező bajoknál és a kritikus kor
betegségeinél — feltűnően jó eredményeket le-
het elérni. Az orvosok ajánlják.

**Zinovjevék „töredelmes” beismerésének ré-
mes titkai.** Londonból jelentik: A Sunday Pictor-
ial jelenti, hogy külföldi ideggyógyászok és ve-
gyészek, akik figyelemmel kísérték a legujabb
moszkvai összeesküvés perekét, megállapítják,
hogy a szovjetbíróság egy rendkívül erős új ve-
gyiszer adagolásával csikart ki beismerő vallomá-
sokat a vádlottakból, akik közül tizenhatot
kivégezték. Az új szert nyilván a scopolaminból
készítik, amelyet eddig erősen depresszív hatá-
sa miatt szoktak bizonyos elmebetegségek esetel-
ben alkalmazni. A szovjetvegyészek által készi-
tett mérég túlzottan depresszív hatása az áldo-
zatot a legmarcangolóbb önvádaskodásra és ön-
megvetésre kényszeríti, úgyhogy az ellene emelt
vádakat nemcsak beismeri, de még súlyosítja,
sőt bizonyítékokkal támasztja alá. Ez a magya-
rázata az összes kivégzett vádlottak állítólagos
„töredelmes” beismerésének.

**Rejtélyes vasuti baleset ért egy filmvál-
lalkozót Biatorbágy mellett.** Budapestről je-
lentik: Elias Levin washingtoni filmvál-
lalkozó a keddről szerdára virradó éjjel je-
lentést tett a budapesti rendőrségen, hogy a
Béctől veletuzó Pollák József ötvenöt-
éves newyorki filmvállalkozó nyomtalanul
eltűnt a vonatból. Biatorbágyon még együtt
chédelték az Orient-expressz étkezőkocsijá-
ban, onnan azzal tért vissza Pollák vasuti
fülkéjébe, hogy összecsomagolja a holmiját.
A rendőrség érdeklődésére az a jelentés ér-
kezett, hogy Biatorbágy és Törökbalint kö-
zött a töltésen egy teljesen összeroncolt
férfit találtak. Megállapították, hogy az is-
meretlen férfi Pollák József. Beszállították
a János szanatóriumba és megindult a vizs-
gálat annak kiderítésére, hogy bűntény vagy
véletlen szerencsétlenség történt.

* **Az utcán hever a pénz!** — állítja a Reklá-
mélet legujabb számának vezércikke és min-
gyárt egy sor tanácsot is ad a kiskereskedőnek
arra, hogyan juthat hozzá. A modern kereskedő
nélkülözhetetlen szaklapja, a Reklámélet, most
megjelent új számában is sok hatásos ötletet,
tippet, tanácsot hoz, amelynek mindegyike fel-
tétlenül hozzájárul a kiskereskedő üzleti sikeré-
nek eléréséhez. A lap kizárólag nagykerü-
kerü bel- és külföldi kizárólagos galériája. Szer-
keszti: Balogh Sándor. Előfizetési díja egy évre
400 lei. Kiadóhivatal: Budapest, V., Lipót körút
9. — Kérjen mutatványszámot.

Búza 370—380 lei. Az oradeai Mezőgazdasági
Kamara a terménypiac tegnapi áraitól az aláb-
bi hivatalos jelentést adta ki: Búza 370—380,
rozs 270, kukorica 280, árpa 280—290, zab 250—
270, széna 90—110, lóhere 120—140, szalma 25—
35, bab 470—490. A kövér sertés ára a vásárban
18—24 lei között mozgott.

Hollandia sakktablái.

Repülőgépről készült felvételünkön érdekesen látszanak egy hollandiai kertészeti óriási
virágtablái, — amelyek különféle színekkel és szabályos beosztással olyanok, mint
valami rendkívüli óriási sakktabla.

Uj szovjet-gyújtópont az Északi-tengeren

Kronstadtot nagy tengeri és légiflottabázissá építették ki

Európát a szovjet eddig két ponton gyújtotta fel: Szovjet-Oroszországban ma a bolsevisták ismét egymást gyilkolják, Spanyolország virágzó tartományaiban pedig szintén vörös tüzek lobognak. De a szovjet a tengereket sem hagyja ki számításaiból nemcsak délen, de, mint látni fogjuk, északon is.

A montreuxi értekezleten győzött a török követelés. A Kemal katonái által megszállt keskeny földnyelven épülő erődökön az Izlám lobogóját lengeti a szél. De a Dardanellák mögött lesben áll a Szovjet, mert tudja, hogy a közeljövőben hatalmasan megerősödő feketetengeri hadiflottájával bármikor kitörhet a vele szövetségben lévő Törökország erődjeinek védelme alatt a Földközi-tengerre, hogy zsarátnokot hajtson Európa déli részére is.

Északon pedig?

Mikor a britt-német egyezményt nyilvánosságra hozták, a balti országok lapjai majdnem egyöntetűen ezt írják: „Nagybritannia a Keleti-tengeren kapitulált”. Ennek a magyarázata a következő: Arra az angol javaslatra, hogy a Szovjet kössön Nagybritanniával flottaegyezményt, Maisky, a londoni szovjet nagykövet, részletesen kifejtette, mennyire lezüllesztette a világháború és a forradalom az orosz hadiflottát, úgyhogy annak újjáépítését elsősorban a Keleti-tengeren a legsürgősebben meg kell kezdeni.

A montreuxi értekezlet ugyan megszakította ezeket a tárgyalásokat, néhány hét múlva azonban a britt-szovjet flottaegyezmény mégis megszületett. Ennek az egyezménynek a lényege, hogy az oroszok ugyanolyan erős hadiflottát tarthatnak készenlétben a Keleti-tengeren, mint a németek ugyanott.

A világ azonban csak most eszmélt rá arra, milyen erőssé építette ki a „kulisszák mögött” a Szovjet keleti-tengeri erőit. Távolról sem helytállók ma már például az általunk is nyilvánított és az „Amulnaire militaire”-ben 1936-ban Genfben bejelentett következő adatok:

csatahajók	2
repülőgép-anyahajók	2
cirkálók	2
torpedórombolók	23
búvárnaszádok	15
Összesen:	44

A valódi helyzet az, hogy a szovjet-haditengerészet leningrádi és kronstadti műhelyeiben lázas sietséggel építik ki a keleti-tengeri flottát, amelynek élére a cári időkben is jólismert kiváló szakember, Haller admirális kerül.

Igy a Szovjet már jelenleg is a következő erejű hadiflottával rendelkezik a Keleti-tengeren:

4 csatahajó, 2 páncélos cirkáló, 18 nagy és 10 kis torpedóromboló, 40 tengeralattjáró és 50 parti torpedó-jármű.
<i>Ez összesen 124 egység.</i>

Hangsúlyozzuk, hogy ezek az egységek a legmodernebbek. Így például a tengeralattjárók mindegyike 900 tonna nagyságú, 8 torpedócsővel, 2 ágyúval és aknákkal van ellátva. A „Dekabrist”-osztályú legújabb szovjet „U-bootok” hatótávolsága 7000 tengeri mérföld.

A legfeltűnőbb az oroszok keleti-tengeri fegyverkezésében Kronstadtnek, Leningrád tengeri kikötőjének egy eddig még soha nem látott tengeri és légibázissá való átalakítása: Szovjet-Oroszország a Helsingforsban megjelenő „Hufvudstadtsbladet” adatai szerint 6 milliárd aranyrubelt használ fel flottájának megerősítésére. Orloff, a vörös flotta főparancsnoka legutóbb egy beszédében kijelentette, hogy Kronstadtot valóságos „Malta-erősséggé” fogják kiépíteni, s ez a munka 1937-ben teljesen befejeződik. Kronstadt eddig 420 millió szovjet-rubelt nyelt el. Jelenleg 11.000 munkás dolgo-

zik éjjel és nappal, hogy azt és a Krasznaja-Gorka-erődöt, amelyből 1921-ben a nagy ellenforradalmi rohamok megindultak, a leghatalmasabb betonerődítményekké építsék át. Jelenleg óriási földalatti munkák folynak, többek között betonozott földalatti repülő-kikötők, lő-

szér- és bombaraktárak, „sőt olyan betonépítmények is, amelyekben esetleg szorongatott tengeri egységet is menedéket találhatnak”. Kronstadt feladata lesz egyrészt Leningrádot teljesen elzárni ellenséges támadások elől, másrészt a Kottin-szigetek nyújtotta védelemmel karöltve az orosz hadiflottának a kitörését a Keleti-tengerre megkönnyíteni.

Kronstadt jelentőségét élénken kidomborítja S. J. Gusjewnek, a vörös hadsereg egyik tankönyvében közzétett következő közleménye:

„Végeredményben az sincs kizárva, hogy a szovjet nemsokára nyugaton lesz kénytelen kirobantani egy forradalmasító-háborút. Ilyen esetben hadseregünknek is, de flottáknak is különösen a Keleti-tengeren, igen erősnek kell lennie”.

Milyen erősek az északi államok hadiflottái?

Németország keleti-tengeri flottája, amely elsősorban Kielben és részben Swinemündében horgonyoz, jelenleg a következő egységekből áll:

8 csatahajó, 8 cirkáló, 27 romboló és 81 kisebb jármű. Ez összesen 124 egység.

Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy a német hadiflottát tulajdonképpen csak most építik ki és a 81 kisebb egysége nem elsősorban hatótényező a szovjetflottával szemben, különösen ha meggondoljuk, hogy a Szovjet a maga tengeri haderőinek további hatalmas kiépítését már meg is kezdte.

Lengyelország tengeri hadereje, kerekén mindössze 10.000 tonnataralommal — csupán 50, nagyobb részt elavult egységet jelent. Svédország pedig általában csupán a partvédelemre rendezte be kis tengeri haderejét. Ha most még tekintetbe vesszük azt is, hogy a Balti államoknak sincsen számottevő tengeri haderejük, akkor könnyen megértjük a skandináviak aggodalmát, hogy a szovjettel szemben csak Angliára számíthatnak.

A britt tengeri erőkkkel azonban úgy va-

gyunk, hogy jelenleg a „Home fleet”-nek II. raja, amely a Keleti-tenger biztonságáról gondoskodik, az olasz-abesszin vizsály óta erősen legyengült. A szovjet viszont rövideken a Keleti-tengeren is nagy és erős lesz. Erős nemcsak a kiépítendő tengeri egységeinek száma, felszerelése miatt, hanem olyan vonatkozásokban is, hogy hatalmas flottáját Kronstadtnek mint elsőrendű bázisnak kiépítése által támadóhadműveletekre is alkalmassá tette.

Kronstadtban helyezik el ugyanis ellenséges repülőátadások ellen teljes biztonságban a repülőgépeket, a löszert, élelmikészleteket, üzemanyagokat, stb. Ez azt jelenti, hogy a keleti-tengeri szovjetflotta egyrészt minden támadás ellen megvédi Leningrádot, másrészt maga is bármikor messzeható támadóhadjáratot kezdhet. Az ilyen tengeri támadóhadművelet természetesen csak nagy szárazföldi és légi akcióval karöltve következhetik be.

A szovjetnek az északi tengeren való ilyen nagyarányú megerősítése újabb gyújtóponttal gazdagította a bolsevista mozgalmat. Európa nyugtalanítására újabb bázis alakult ki.

Nyiry László.

Otven páncélosvonat szállítja az Egyesült Államok nemzeti kincsét az új pénzvárba

Newyorkból jelentik: Az Amerikai Egyesült Államok kormánya Fort Knox Ky-erődében újabb hatalmas erődítményt épített a kincstár 10.600.000.000 dollár értékű aranykészletének a megőrzésére. A csodálatos méretű pénzvár szeptember 15-ikére elkészül és már meg is kezdték az előkészületeket a nemzeti kincs szállítására.

A több mint tízmilliárd értékű aranyat jelenleg Washingtonban, a kincstárban és Denverben, az USA pénzverdejének acélszekrényeiben őrzik. Az aranytéglik elszállításához ötven páncélos vonatra van szükség. A páncélos vonatok mindegyike hat kocsi-ból áll. Három aranyszállító vagonból, két

Pullmann-hálókocsiból és egy étkezőből. A kocsik mindegyikén ötven milliótól hetvenöt millió dollár értékű aranyrudat helyeznek el. Az aranyrudak nagysága megfelel egy égetett téglának.

A hatóságok nagyszabású előkészületeket tettek a nemzeti kincs megőrzésére. A vonatot titkosrendőrök és harcra kész, felszerelt katonák kísérik. Az egyes államok rendőrségét előre értesítik, hogy a vonat mikor haladnak át az illető város, vagy község területén, s kéri, hogy intézkedjenek az ismeretlen gonosztevők távoltartásáról. Az új pénzvárát elsősorban pénzügyminiszteri tisztviselők őrzik, de az erődben állandóan 1400 főnyi gyalogság és tüzérség van készenlétben. A tulajdonképpeni aranyraktár, vár a várban. Külső falai durva gránitból, belső része átégethetetlen acélból és betonból készült. A belsejét bármely pillanathoz vízzel lehet elárasztani a kétszeres, körbefutó csatornákból. Fotoelektrikus sugarak adnak jelt, ha valakinek ezek után még mersze lenne megközelíteni az aranyvárat.

Az erőd már felépült részébe a múlt esztendőben megtették az arany fogadására az előkészületeket. Tavaly tíz páncélos vonatot szállította San Franciscoból Denverbe, az állami pénzverde acélszekrényibe a kétmilliárd dollár értékű aranyat. A lakosság nem is tudott a nagyszabású aranyszállításokról, amelyet a leg gondosabban igyekeztek titkolni a hatóságok, nehogy a gangszterek megneszeljenek valamit és fegyveres bandák támadják meg a páncélos vonatokat. Minthogy ezuttal többet tudnak a készülő szállításokról, még fokozottabb gondosságra van szükség, nehogy elrabolják Amerika nemzeti vagyonát, míg a szerényebb „páncélnézésként” a „pénzvárba” szállítják.

Magyar Lapok könyvei:

CSUROS E.: Csillagszállás	— —	60 lei
WALTER: Napsugarak. I.—II.—III. rész	— — —	170 lei
EYMARD—SCHEFFLER: Szentaldózás—Életforrás.	— — —	80 lei
EYMARD—SCHEFFLER: Az isteni nagy szentség	— — —	80 lei

és portó.

Kapható könyvosztályunkban

KÖZGAZDASÁG

Hogyan készül az alkoholmentes gyümölcsle

Valóságos laboratóriummá, alchimista műjellyé változik át ilyenkor a háztartások konyhája. Üvegek, edények halmaza mindenütt. A gyümölcsök illata, az égett cukor kesernyős szaga tölti be a modern alchimista konyhát. Kellemes illat, amely a zord téli hónapokban kiszabadul üvegbörtöneiből s a nyár örömeire, pompás ízeire és illataira emlékeztet. Egymásután kerülnek sorra a gyümölcsfélék a téli eltevésre s egyre jobban telnek az éléskamra polcai színes üvegekkel és minél bővebb, minél változatosabb ez a gyűjtemény, annál nagyobb a háziasszony öröme, de annál büszkébb is munkájára.

A befőzésen és az ízkészítésen kívül a gyümölcs házi feldolgozásának és hasznosításának sokféle módja van. Legutóbb is felhívtuk a figyelmet a gyümölcs-paszta készítésére, amelyet célszerű volna felkarolni és fejleszteni, mert sok háztartás számára ez az eljárás kereseti forrást is jelentene. A cukrozott gyümölcs készítése szintén jelentékenyebb hasznot biztosíthatna sok háztartásnak. Különösen pedig olyan helyeken, ahol sok, de nehezen értékesíthető gyümölcs áll rendelkezésre. A gyümölcsbor, gyümölcslikőr, továbbá a gyümölcscect készítés révén rengeteg mennyiségű gyümölcsöt lehetne hasznosítani. Egyiknek a készítése sem igényel nagyobb berendezést és minden háztartás-könyű szerrel készíthető gyümölcsbort, gyümölcslikőrt, vagy pedig a gyümölcshulladékból, befőzésre alkalmatlan gyümölcsből gyümölcscectet.

A gyümölcs gazdaságos felhasználásának egyik kitűnő módja a gyümölcslék-készítés. Cseresznyéből, meggyből, szamócából, ribizikéből, málnából, sárga- és őszibarackból, valamint földi szederből rendkívül ízletes, finom, jó aromájú levét készíthetünk, amely gyógyítalként is használható. A gyümölcslé készítéséhez a gyümölcsnek teljesen érettnek kell lennie, mert hiszen csak érett állapotban fejlődnek ki a gyümölcsben azok a sokat emlegetett vitaminok, amelyeknek gyógyító erejük is van. A gyümölcslé készítésének módja a következő: A megérett gyümölcsöt mindenekelőtt tisztára mossuk, majd kissé szétnyomjuk és ezt a masszát ugyanannyi súlyú cukorral tisztá, más célra még nem használt üveg- vagy kőedényben felváltva rétegezzük, úgyhogy a felső réteg cukor legyen. Az edényt azután befedjük és legalább három napra hűvös helyre állítjuk, majd ezután a pépet erre alkalmas ruhán, még pedig durva szövésű házi vásznon átszűrjük, lecsepegtetjük. A lecsepegtetés helyes módja az, hogy ha két szék közé rúdra akasztjuk a gyümölcspéppel telt vászonruhát, amely alá tiszta edényt állítunk. Ha a csepegés már abba-maradt, az edényben összegyűlt levegőt üvegekbe öntjük s ezeket tíz percig forró vízben vagy gőzben kidunsztoljuk. Ha az üvegek kihűlnek, hűvös helyre állítjuk. Itt bizonyos idő múlva az üvegek alján üledék keletkezik. Erről óvatosan lehúzzuk a tiszta levét, azt újból üvegekbe öntjük, jól ledugaszoljuk és újból kidunsztoljuk. Az így készített gyümölcslé hűvös helyen tartva éveket is eláll.

Egyszerűbb eljárással is készíthetünk gyümölcslévet. Ez az eljárás abból áll, hogy a gyümölcsöt összezúzzuk és kisajtoljuk és az így kapott levét üvegekben megerjesztjük. Ha az erjedés megszűnik, a tiszta levét lopóval, vagy gumicsővel lehúzzuk, megsűrjük, majd liter-jére háromnegyed kiló cukrot számítva, felforraljuk és betakarva állni hagyjuk. Ha a lé kihűlt vékony nyakú üvegekbe öntjük, az üvegeket jól bedugaszoljuk és hűvös helyre állítjuk. lékészítés minden gyümölcsnél egyforma, tehát a leírt módon bármelyik gyümölcsből készíthetünk gyümölcslévet. A gyümölcslé kever-

hetjük is. Kitűnő aromájú üdítő italt kapunk például, ha a cseresznye levéhez tíz százalékig meggylevet keverünk. Ezek az italok, amelyek tulajdonképpen alkoholmentes italt szolgáltatnak, különösen szénsavval telítve igen kellemesek. A forgalomban lévő különleges szikvíz-készítő palackok alkalmazásával igen könnyen állíthatunk elő szénsavas gyümölcsléit.

A legjobb alkoholmentes italt természetesen friss gyümölcsből kapjuk, azonban az aszalt gyümölcs, még pedig a savanykás aszaltvány, így az alma, a kajsi és az őszibarack, a ringló is kellemesen üdítő italt ad. Az aszalt gyümölcsből vízzel való kilúgozással kell kivonni azokat az anyagokat, amelyek az alkoholmentes italok jellegét adják. Aszaltványból gyümölcslévet készíteni természetesen körülményesebb, mint friss gyümölcsből, mert pepecselőbb munkával jár, ott azonban, ahol berendezkedtek a gyümölcsszalásra, vagy ahol a gyümölcslé készítésével csak később, az őszi vagy a téli hónapokban tudnak foglalkozni, érdemes a gyümölcslé készítésének ezt a módját is felkarolni. Az aszaltványról való gyümölcslé-készítés módját legközelebb ismerteljük. Ennek a gyümölcslének egyik előnye, hogy az már teljesen mentes az alkoholtól.

Berettyóúfaluból fog kiindulni Európa legmodernebb gépkocsi-versenypályája

Debrecenből jelentik: Winckler István kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter kedden délután Debrecenbe érkezett a Tiszántúli Ipari Vásárra.

Az iparkamarában diszülés volt, amelyen a miniszter a tiszántúli kérdésekről rendkívül érdekesen nyilatkozott.

Igy az utproblémával kapcsolatban emlékeztetett a miniszter a nagytranszverzális ut építésére. Ennek a hálózatnak a továbbfejlesztése — mondotta — következő programomban szerepel. A berettyóúfalui szakaszon Európa legjobb autóversenypályáját építik ki. A debrecen—hortobágy—tiszafüredi útszakasz költségei biztosítva vannak. 393 km. bekötő ut létesül.

A polgári ponton híd megfelelő addig céljainak, amíg 3 millió pengő költséggel új hidat tudunk építeni.

Nagyszabású csatornázási programot készítettünk el, amelynek megvalósítása fokozatosan megtörténik.

Az Alföld fásítására vonatkozólag kész terv áll rendelkezésre s annak végrehajtása már szintén megkezdődött. A búzaértékesítéssel kapcsolatban hangoztatta a miniszter, hogy két ut áll rendelkezésre. Vagy szabadon hagyjuk a búza árának megállapítását, vagy pedig kötött rendszer alapján biztosítjuk a búza árait. A magyar kormány az utóbbi mellett foglalt állást, vagyis külföldi tárgyalások útján biztosítja a magyar búza elhelyezését.

Szóltott végül a miniszter arról, hogy a tiszai tutajozásnál ezután a határon usztatott fát magyar tutajosok fogják átvinni és így újabb 300—400 munkás kap kenyeret.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 le, vastagabb betűvel 4 le. Legkisebb apróhirdetés ára 20 le. (Az álláskeresőknak 25 százalékos kedvezmény). Cím a kiadóban 10 le.

Lakás

Kiadó

egy utcai szoba, kis szobával, konyhával és mellékhelyiségekkel — október 1-től vagy azonnal is. Oradea, Strada Vilson 25.

4, esetleg 3 szobás

komfortos utcai lakás november 1-re kiadó. Oradea, Str. Sztaroveszky No. 7.

Kiadó

2 szoba, mellékhelyiségekkel, november 1-re. Oradea, Parcul Alba Iulia 6. szám.

Kiadó

3 szobás, fürdőszobás komplett lakás és két szobás komplett lakás. Értekezni dr. Bozsodinnál, Oradea, Str. Pavel 17. szám.

Kiadó

egyszobás, parkettás, fürdőszobás, komfortos utcai lakás. Oradea, Parcul Chinez 16-a. (Gázgyár helyén.)

Oktatás

Német nyelvi és gyorsírási tanfolyamok

A bécsi Neulandschule módszerével október hónapban magántanítást kezdek a német nyelvből és gyorsírásból. Kezdek és haladók részére külön tanfolyam a nyelvtan, a mondattan és társalgás elsajátítására és gyakorlására. Külön tanfolyam a német levelező gyorsírására is Gabeleberger-rendszerének alapján, könnyű és gyors módszerrel. További felvilágosításokat ad Paál Annus, Oradea, Parcul Carmen Sylva 16.

Különféle

Földbirtokosnak,

gazdálkodónak megteendő vidéken, teljes elátásért modern méhécsőt (vagy gyümölcsöst) berendezéssel, szakiskolát végzett, gyakorlott méhészt (asztalos). Később fizetést vagy haszonrészesedést kér. Cím: B. Josif, București, Cuza Voda 2.

Figyelem

közörléssünk csakis az ifj. Kelemen Jun. közörlédejében, ahol a legjobb és legpontosabb munkát kapjuk olcsó árban. Avram Jancu-utca sarok. Piața Mihai Viteazul.

Két iskolás leányt vagy fiúcskát teljes elátásba fogadok gondozást, felügyelet mellett. Özv. Bencz Gyuláné, Oradea, Str. Vlahuta 72. szám.

Elsőrendű

jó házikoszt kihordásra olcsón kapható. Oradea, Str. Ion Ciordas 48

Jómunkás

fiatal manikűrös, aki ondulál is és tanulmány felvetetik. Gyurtsik, Oradea, Bul. Reg Ferdinand 26. szám.

Adás-vétel

Használt cserépkályha eladó. Oradea, Strada Academia 2. Bálint.

Jó karban levő cserépkályhát veszek. Oradea, Str. Sim. Barntu 22. szám.

Alkalmazás

Mindenest

keresek azonnali beépítésre. Oradea, Strada Take Jonescu 41. Kapuval szemben.

Legszebb KORDA-könyvek:

Csávossy: Egy sir a Duna felett	55 le
Ijjas: Názareti	85 "
Veremund: A lélek párbeszéde Istennel	30 "
Krane: Maga Peccatrix (regény) fve	110 "
	ktve 155 "
Müller: Ferrero M. Benigna Consolata	fve 95 "
Müller: Ferrero M. Benigna Consolata	ktve 135 "
Ijjas: Szienai legenda (regény) fve	70 "
	ktve 105 "
Csávossy: Örök igazságok	fve 235 "
	ktve 305 "
Plus-Zsámár: Kereszt királyi utja	ktve 130 "
Plus: Hogyan imádkozzunk	45 "
Herwig: Farkasok között	55 "
Tissot: Hibáink jórafordításának művészete	80 "
Takocs: Édua áldozata (regény)	130 "
Csávossy: Jézus Szive Elmékedések	55 "
Boue: Mit rejt a jövő?	35 "

Vidéki megrendeléseknél plus 15 le portó.

Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.